

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Br. 11/186
Datum: 24.01.2024

Na osnovu člana 92. stav 4. i člana 93. stav 4. Ustava Republike Kosovo, člana 8. Zakona br. 08/L-117 o Vladi Republike Kosovo, u skladu sa članom 19 Pravilnika o radu Vlade Republike Kosovo br. 09/2011, Vlada Republike Kosovo, na sednici održanoj 24. januara 2024. godine, donosi:

ODLUKU

1. Usvaja se Koncept dokument za ribarstvo i akvakulturu.
2. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja i druge nadležne institucije dužni su da sprovode ovu odluku, u skladu sa Pravilnikom o radu Vlade.
3. Odluka stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Albin KURTI

Premijer Republike Kosovo

Dostavlja se:

- Zamenicima premijera
- Svim ministarstvima (ministrima)
- Generalnom sekretaru KP-a
- Arhivi Vlade

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural/Ministarstvo Poljoprivrede,
Šumarstva i Ruralnog Razvoja/Ministry of Agriculture, Forestry and Rural
Development

NACRT KONCEPT DOKUMENTA O RIBARSTVU I AKVAKULTURI

Priština 2023.

KONCEPT DOKUMENT O RIBARSTVU I AKVAKULTURI

Uvod.....	4
Poglavlje 1: Definisanje problema	6
Poglavlje 2: Ciljevi.....	33
1. CILJEVI.....	33
Utvrđeni nedostaci u sektoru ribarstva mogu se rešiti sa tri različite opcije:	41
Poglavlje 3: Opcije.....	41
3.1: Opcija bez izmene	41
Ribolov u naučno-istraživačke svrhe	48
Rekreativni ribolov - zabava	48
Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije	54
Poglavlje 6.1: Planovi sprovođenja za različite opcije	56
Poglavlje 6.2: Tabela poređenja sa tri opcije	64
Poglavlje 7: Zaključci i naredni koraci.....	68
Poglavlje 7.1: Odredbe za praćenje i ocenu	72
Prilog 1: Obrazac procene ekonomskog uticaja	73
Prilog 2: Obrazac za procenu društvenog uticaja	81
Prilog 4: Obrazac za procenu uticaja na osnovna prava.....	90

SPISAK SKRAĆENICA

Akronimi	Značenje
ZRA	Zakon o ribarstvu i akvakulturi
EK	Evropska komisija
EABH	Evropski autoritet za bezbednost hrane
EU	Evropska unija
MPŠRR	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja
MŽSPPI	Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture
MKOS	Ministarstvo kulture, omladine i sporta
AVH	Agencija za veterinu i hranu
SSRRK	Savez sportsko-rekreativnih ribolovaca Kosova
NPISSP	Nacionalni program za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju
SOŽŽ /OIE	Svetska organizacija za zdravlje životinja
RKS	Republika Kosovo
ZPR	Zajednička politika ribarstva (Common Fisheries Policy)
IUU	Nezakonit, neprijavljeni i neregulisani ribolov (illegal, unraportet and unregulletet, original mora da se vidi)
ROUR	Regionalna organizacija za upravljanje ribarstvom
UGKDUR	Ukupna godišnja količina dozvoljene ulovljene ribe
EFMR	Evropski fond za morsko ribarstvo
SPOR	Sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
RG	Radna grupa
OP	Operativni plan
ZOAP	Zakon o opštoj administrativnoj proceduri

Uvod

Tabela sa opštim informacijama o koncept dokumentu

Naslov	Koncept dokument o ribarstvu i akvakulturi
Vodeće ministarstvo	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja Departman za poljoprivredne politike i tržišta Divizija za stočarstvo
Kontakt osoba	Arsim Memaj 038/ 200 38 410; 044/ 183 572
Nacionalni plan za razvoj	- Razvojni cilj i strateški cilj: - Izgradnja održivih veza između farmera, prerađivača i prodavaca na malo; - Strateška mera: Ispunjavanje zahteva za bezbednu i zdravu hranu. Aktivnost: Izrada Koncept dokumenta o ribarstvu i akvakulturi
Strateški prioritet	- Program Vlade Republike Kosovo 2021-2025. 2.10. Poljoprivreda, šumarstvo i ruralni razvoj 2.10.5. Bezbednost hrane - Nacionalna strategija za razvoj 2030. Stub I - Održivi ekonomski razvoj Razvojni cilj: Digitalna, kružna i konkurentna ekonomija. Strateški cilj: 1.9 Izgradnja održivih veza između farmera, prerađivača i prodavaca na malo. Strateški cilj: - Unapređenje politika za razvoj ribarstva i akvakulture, bezbednosti hrane i njihovo usklađivanje sa standardima EU-a. Specifični ciljevi: - Integracija naučnih principa za razvoj podsektora ribarstva i akvakulture, zdravlja ribe i procene ribljih zaliha i vrsta ribe u skladu sa propisima EU; - Utvrđivanje jasnih odgovornosti za: operatere koji se bave ekonomskim

	<p>ribolovom, flote za ekonomsko ribolovstvo, rekreativne sportske ribolovce, ribolov vodenih resursa i očuvanje biodiverziteta, istraživački ribolov, uzgoj akvakulture i izveštavanje podataka i njihovo održavanje za količinu i vrste ribe u vodnim resursima;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odgovornosti operatera uzgajaca ribe ili operatera koji love/sakupljaju ribu za ekonomske svrhe kako bi nadležni autoriteti imali ažurnu bazu podataka o preduzećima, njihovim aktivnostima o ulovljenoj/proizvedenoj količini i godišnjem porastu riba; - Približavanje politika kroz harmonizaciju zakonodavstva o ilegalnom, neprijavljenom i neregulisanom ribolovu; - Sistem za obaveštavanje i izveštavanje o količini ulovljene i proizvedene ribe prema standardima EU; - Zakonski osnov za preventivne i izveštajne mere za ribolovna sredstva i opreme za lov ribe i za zabranjena sredstva i opreme za lov ribe.
Radna grupa	<p>- Odlukom br. 118, Ref. ZSP. 148/23 dana 28.02.2023., Generalni sekretar MPŠRR-a imenuje Radnu grupu za izradu Koncept dokumenta o veterinarstvu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Arsim Memaj, predsedavajući; 2. Fatmir Lahu, zamenik predsedavajućeg; 3. Albert Behrami, član; 4. Diturie Kryeziu, članica; 5. Bafti Murati, AHV, član; 6. Fatmire Tahiri - Mirena, članica; 7. Shyhrete Bunjaku, članica; 8. Veton Çoçaj, član; 9. Leonora Arifi, članica; 10. Merita Ramaxhiku, članica; 11. Ekrem Ahmeti, član, KSV/Kancelarija premijera; 12. Valbona Fetahu, članica PD/Kancelarija premijera; 13. Albulena Blaku, članica, MF&T; 14. Predstavnik Saveza sportsko-rekreativnih ribolovaca (SSRRK) i 15. Agim Rexhepi, Fakultet poljoprivrede i veterinarstva, član.
Dodatne informacije	Izveštaj Evropske komisije o Kosovu za 2022. godinu, Poglavlje III Ribarstvo, naglašava:

	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje napora da bi se ojačali administrativni kapaciteti kako bi se obezbedilo odgovarajuće zakonodavno usklađivanje za ribarstvo; • Dalja harmonizacija kontrole ribarstva i akvakulture, politike tržišta i prikupljanja podataka sa Acquis-om; • Podizanje kapaciteta kroz TAIEX za metodologiju prikupljanja podataka i unapređenje zakonodavstva i politika u ribarstvu; • Inventarizacija ribljih vrsta u pilot području; • Usvajanje Administrativnog uputstva “Zaštita ribe u vodama ribolova”.
--	---

Poglavlje 1: Definisanje problema

1.1. Situacija u zemljama EU-a

EU ima isključivu nadležnost da upravlja očuvanjem bioloških izvora vodenih resursa prema Uredbi o zajedničkim politikama ribarstva (ZPR). Ovo važi kako na vode EU-a tako i za uključenje EU-a i međunarodne obaveze koje proizilaze iz Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora i drugih sporazuma Ujedinjenih nacija u kojima je EU strana, takvi kao Sporazum UN-a o ribljim rezervama. EU ima isključivu nadležnost da upravlja sporazumima o partnerstvu u održivom ribarstvu (SFPa) zaključenim između EU-a i trećih zemalja.

Prema Zajedničkim politikama ribarstva za održivo upravljanje, bazirano na nauci i inovaciji objavljenoj u Briselu, dana 21.2.2023., sa originalnim nazivom: “SWD (2023) 103 final/2, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, Common Fisheries Policy - State of play, Accompanying the document COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL The common fisheries policy today and tomorrow: a Fisheries and Oceans Pact towards sustainable, science-based, innovative and inclusive fisheries management” (**Zajedničkoj politici ribarstva ZPR**). Prema ZPR i kako je utvrđeno u članu 49. Uredbe o zajedničkoj ribarskoj politici (EU), br. 1380/20131 (“Uredba ZPR”), svrha je izveštavanje o funkcionisanju zajedničke ribarske politike (ZPR). Dokument procenjuje stanje i sprovođenje različitih odredbi, imajući u obzir izazove i mogućnosti, od reforme iz 2013. godine, političke orijentacije utvrđene u Evropskom zelenom sporazumu, odgovarajućem biodiverzitetu i strategijama o bezbednosti hrane “Farm to Fork”. U dokumentu se takođe tretira i uticaj krize životne sredine (gubitak biodiverziteta, klimatske promene i zagađenje) na upravljanje ribarstvom i akvakulturom. Dokument razmatra novu dinamiku u upravljanju ribolovom u EU i upravljanju ribljim zalihama sa trećim zemljama. Dokument je baziran na podacima dobijenim iz konsultacije sa zainteresovanim stranama i rezolucijama usvojenim od Evropskog parlamenta do maja 2022., takođe sadrži i preporuke od naučnih savetodavnih organa, Komiteta za ribarstvo i Regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom.

ZPR takođe uključuje i zajedničke nadležnosti između EU-a i njenih država članica za akvakulturu. Prema ZPR, akvakultura ima dodanu vrednost u EU i preporučuju se koordinacija

radnji za tretiranje prepreka o održivom razvoju sektora u državama članicama. Prema politici tržišta za ribarstvo i akvakulturu, mora se garantovati poštena konkurencija za države članice i biznise, uključujući organizacije proizvođača, za visok stepen autonomije u sprovođenju instrumenata politika tržišta.

Cilj reforme ZPR -a iz 2013. bio je eliminisanje nedostataka prethodnog okvirnog zakonodavstva kao što se opisuje u Zelenom dokumentu 2009-14. godine koji sadrži sveobuhvatan zakonski okvir za:

1. Ekološki, ekonomski i socijalni ciljevi ribarstva i sredstva za upravljanje ovim pristupom;
2. Upravljanje ribarstvom sa namerom obezbeđivanja upravljanja ribljim zalihama sa maksimalnim i održivim rendimentom (MSY), kako bi se obezbedilo da se negativni uticaji ribolovnih aktivnosti na ekosistem minimiziraju;
3. Obaveza izveštavanja količine ribe/zaliha;
4. Sprovođenje višegodišnjih planova za specifično upravljanje ribarstvom na nivou vodnog sliva;
5. Pažnja prema spoljnim faktorima životne sredine, u skladu sa međunarodnim obavezama EU-a i principima ZPR-a;
6. Pažnja prema akvakulturi, za održivi razvoj akvakulture u EU, uključujući usvajanje strateških uputstva Komisije i obavezu država članica da usvoje višegodišnje nacionalne strateške planove za sektor;
7. Reformu zajedničke organizacije tržišta ribarstva i akvakulture, sa naglaskom na planove proizvodnje i marketinga razvijenim i sprovedenim od proizvođačkih organizacija;
8. Jačanje Države članice da sarađuju na "zajedničkim preporukama" sa specifičnim merama na nivou vodnog sliva;
9. Mogućnosti ZPR-a i korišćenje znanja i iskustava svih zainteresovanih strana uzimajući u obzir različite uslove u vodnim resursima EU-a i povećanje regionalizacije ZPR-a;
10. Veća uloga nauke, prikupljanja podataka i naučnih saveta;
11. Postizanje održive ravnoteže između kapaciteta ribolovne flote i ribolova te mogućnosti da se eliminiše viška kapaciteta ribolovne flote.

EU u Zajedničkoj politici ribarstva (ZPR), je posebnu pažnju posvetila borbi protiv nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog (IUU) ribarstva u vodama Zajednice i u onim međunarodnim. Prakse nezakonitog ribarstva, neprijavljenog i neregulisanog (IUU) ugrožavaju i štete održivosti ribljih rezervi, vodenog biodiverziteta, sa fokusom na retke i ugrožene vrste riba, krhke ekosisteme i operatere koji se bave ribarstvom koji poštuju zakon. Ovi međunarodni problemi imaju ekološke, ekonomske i socijalne posledice.

Acquis za ribarstvo i akvakulturu

Acquis o ribarstvu i akvakulturu sastoji se od niz propisa, prema kojima se zahteva uvođenje mera da bi se dozvolilo administraciji i operaterima da tačno sprovode Zajedničku politiku ribarstva (ZPR).

Delokrug, ciljevi i principi ZPR-a utvrđeni su u Osnovnoj uredbi o zajedničkoj politici ribarstva (Uredba Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013.). ZPR predviđa pravila za biološko očuvanje vodnih resursa, ograničenje uticaja ribarstva na životnu sredinu i uslove pristupa u vodama i izvorima. Takođe uključuje organizaciju zajedničkog tržišta o ribarstvu i proizvodima akvakulture, strukturnu politiku sa fondovima namenjenim ribarstvu, specifična pravila za upravljanje kapacitetom flote ribolova, kontrolu ribolovne aktivnosti i sprovođenje.

ZPR promovise mere bazirane na zdravim naučnim savetima i pruža okvir za prikupljanje, upravljanje i korišćenje podataka o ribarstvu. Specifične mere upravljanja za održivo korišćenje ribarstva utvrđene su u Uredbi (EK) br. 1967/2006. (Meditranska uredba), dok su u međuvremenu utvrđene specifične mere za zalihu i ribolov u nadležnosti Regionalnog ribolova/Organizacije upravljanja. Specifična pravila se sprovode takođe za upravljanje nekim rezervama, kao što je evropska jegulja (Uredba 1100/2007.). U vezi sa upravljanjem ribljim resursima/zalihama i flotom, acquis sadrži specifična pravila za regulisanje ribarstva, kapacitet za ravnotežu između flote i stokova, kao i za merenje snage motora i tonaže broda. Od država članica se traži da prikupljaju i ažuriraju podatke koji se vežu sa flotom ribolova, Uredba Komisije (EK) 26/2004.

Inspekcija i kontrola su uglavnom odgovornosti država članica koje imaju potrebe da obezbede administrativni kapacitet za efektivno sprovođenje, u skladu sa zakonom EU-a, okvirom postavljenim od Uredbe Saveta (EK) 1224/2009. koja između ostalog postavlja detaljna pravila o registraciji, izveštavanju i satelitskom nadzoru brodova. Uredba (EU) br. 508/2014. utvrđuje odredbe za Evropski fond morskog ribarstva (EFMR) za finansijsku podršku o sprovođenju ZPR-a, mere za održivi razvoj područja ribarstva i akvakulture. Da bi imale koristi od EFMR, državama članica EU-a se zahteva da usvoje strateški dokument i operativni program. Države članice takođe moraju imati potrebne kapacitete upravljanja i administrativne kontrole za efikasno sprovođenje Operativnog plana (OP).

Acquis za tržište ribe, prema Uredbi (EU) 1379/2013. Evropskog parlamenta i Saveta i predviđa pravila za profesionalne organizacije, zajedničke standarde marketinga, informacije o potrošačima, pravilima konkurencije i tržišta.

Pored opštih pravila o državnoj pomoći, Acquis sadrži specifična pravila o državnoj pomoći sprovodljiva za sektor ribarstva i akvakulture. Imajući u obzir isključivu nadležnost u očuvanju vodenih bioloških izvora, EU je strana od međunarodnog interesa prema međunarodnim sporazumima i organizacijama.

Iako je urađen napredak u okviru akcionog plana, ribolov IUU-a je daleko od iskorenjivanja. Komisija namerava da nastavi nadzor, kontrolu i nadgledanje delatnosti, identifikaciju ilegalnih operatera i bolje sprovođenje pravila i preventivnih sankcija za prekršaje. Prema strategiji, EU-a za sprečavanje i eliminaciju IUU ribolova usvojila je uredbe/zakonodavstvo u vezi sa politikama EU-a: Uredba 1005/2008. dana 29. septembra 2008. o stvaranju sistema zajednice za sprečavanje i eliminaciju nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribarstva, izmenivši uredbe (EEK) br. 2847/93, (EK) br. 1936/2001. i (EK) br. 601/2004. i ukidanje uredbi (EK), br. 1093/94 i (EK) br. 1447/1999. [OJ L 286, 29.10.2008.]; Uredba Saveta (ES) br. 423/2004., dana 26. februara 2004.; Uredba Saveta (EK) br. 1342/2008. dana 18. decembra 2008.; Uredba Saveta (EU) br. 1243/2012. dana 19. decembra 2012. koja menja Uredbu (EK) br. 1342/2008. o stvaranju dugoročnog plana za rezerve ribolova; Uredba (EU) 2016/2094. Evropskog parlamenta i Saveta dana 23. novembra 2016., koja menja Uredbe Saveta (ES) br. 1342/2008. o stvaranju dugoročnog plana za rezerve i ribolov koje koriste te rezerve.

1.2. Priroda i veličina dotičnih sektora u RKS

Sektor ribarstva i akvakulture na Kosovu, prema službenim podacima, ima potencijal za brži razvoj i mogućnost postizanja standarda za održavanje ekološke ravnoteže i korišćenje vodnih resursa.

Prema podacima o hidrografiji Kosova, "Izveštaj o stanju prirode 2010-2014." pripremljen od Kosovskog instituta za zaštitu prirode/MŽSPPI, procenjuje se da Republika Kosovo ima samo 1.600 m³/vode/godišnje po glavi stanovnika, uvek prema proceni nisu dovoljni.

Takođe, prema istom izveštaju, hidrologija Republike Kosova deli se na 4 (četiri) rečna sliva: Beli Drim, Ibar, Morava Binača i Lepenac. Sa teritorije Republike Kosova godišnje protiče približno 3,8 x 10 na snagu 9 vode, odnosno 121.2 m³/sec. Hidrološka distribucija je neujednačena. Rezerve podzemnih voda su ograničene i uglavnom su koncentrisane na zapadnom delu zemlje. Takođe, i broj jezera je mali, dok su veštačka jezera: Batlavsko jezero, jezero Gazivode, Radoničko jezero, Prelepničko jezero i jezero Badovca. Korišćenje ovih jezera se radi za snabdevanje pitkom vodom, industrijske potrebe i navodnjavanje poljoprivrede, međutim, ne potcenjuje se potencijal ovih resursa za razvoj ribarstva.

Prema podacima od uzgajivača/kultivatora ribe u zemlji, trenutno se proizvedu 700 tona/ribe godišnje dok, uvek prema podacima SSRRK-a, količina ulovljene ribe od sportsko-rekreativnih ribolovaca izveštava se da je 200 tona.

Stanje ribarstva i akvakulture

Razvoj ribarstva u slatkim vodama regulisan je Zakonom o ribarstvu i akvakulturi br. 02/L-85 i podzakonskim aktima donetim ovim zakonom.

Kosovo ima značajan potencijal slatkih voda i sa relativno malim udaljenostima od tržišta, stoga razvoj ribarstva i akvakulture može obezbediti velike mogućnosti za zapošljavanje, profit i druge mogućnosti za razvoj ekonomije zemlje. Prema analizama urađenim od MPŠRR-a, imajući u obzir domaću proizvodnju ribe u postojećem ribarstvu (lozama), kao i uvoz sveže i smrznute ribe, potrošnja ribljeg mesa je 0,8 kg/po stanovniku, u poređenju sa zemljama regiona i šire generalno je ispod svakog proseka potrošnje, imajući u obzir da zemlje regiona troše prosečno 3.0 kg/po stanovniku, dok zemlje Evrope (EU) troše oko 26 kg/po stanovniku.

Koncept dokument za ribarstvo namerava poboljšati postojeće zakonodavstvo odražavajući očekivanja zainteresiranih strana u podizanju efikasnosti o administrativnim postupcima u cilju njihovog približavanja sa onima EU-a takođe, odražava prioritete EU-a pomažući sektoru i upravljanje ribljim resursima, pravila za profesionalne organizacije, zajednički standardi marketinga, informacije o potrošačima, pravila konkurencije i tržišta, napredak u IUU-a ribolovu kroz identifikaciju ilegalnih operatera i bolje sprovođenje pravila i preventivnih sankcija za prekršaje, jačanje mehanizama i efektivnost u očuvanju resursa i biodiverziteta ihtiofaune/riba.

Resursi površinskih voda u Republici Kosovo su ograničeni, trenutno korišćenje resursa je orijentisano na potrošnju (piće), navodnjavanje poljoprivrednih kultura i proizvodnju električne energije. Trenutno je ribolov, uzimajući u obzir resurse i kvalitet voda, delatnost u razvoju za ekonomičnost i trenutno je samo u slučajevima korišćenja za rekreativni sportski ribolov.

Ribarstvo je sektor sa potencijalom za razvoj, pošto Kosovo raspolaže reke i jezera za uzgoj ribe u intenzivnim uslovima. Na Kosovu ekonomski ribolov nije razvijen, dok sportsko-rekreativni ribolov stoji relativno dobro. Do sada nije realizovana sveobuhvatna inventarizacija vodnih resursa naše zemlje. Iz podataka kojima raspolažemo, do sada nije realizovana sveobuhvatna inventarizacija u vodama Republike Kosova. Republika Kosovo je potpisnica nekoliko bilateralnih sporazuma sa susednim zemljama o vodnim resursima i zaštiti vodnih resursa i biodiverziteta.

Inventarizacija ribljih resursa kao praksa je veoma neophodna da bi se stvorila potrebna baza podataka o količini i vrsti ribe, ali i za usmeravanje razvojnih politika, mera za očuvanje resursa i biodiverziteta, ali svakako i za ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz sporazuma potpisanih od Republike Kosova.

Akvakultura - aktivnost slatkovodne akvakulture na Kosovu se reguliše na osnovu Zakona o ribarstvu i akvakulturi br. 02/L-85 i A/U br. 09/2008 o licenciranju aktivnosti akvakulture.

Registracija proizvodnje u akvakulturi regulisana je Administrativnim uputstvom o licenciranju aktivnosti u akvakulturi prema obrascu datom u Prilogu - 4 ovog uputstva.

Ukupna godišnja proizvodnja je oko 1600 tona godišnje vrste kalifornijske pastrmke (*Oncorhynchus mykiss*). Veličina žive i prerađene ribe kojom se trguje je oko 350-400 gr.

Većina ribnjaka koristi vodu direktno iz izvora, što obezbeđuje održive količine i dobrog kvaliteta. RIBE se hrane peletiranom hranom koja se uvozi iz zemalja EU-a (uglavnom Austrija, Italija i Danska).

Prema podacima 35 su operatera koji se bave uzgojem ribe, od kojih je 7 (sedam) subjekata (farmi) licencirano, dok su ostali u okviru gastronomskih aktivnosti - interno snabdevanje.

Što se tiče proizvodnje ribe, ribnjaci se prema proizvodnim kapacitetima mogu grupisati u četiri kategorije: 1. Proizvođači sa godišnjom proizvodnjom preko 100 tona (3 farme), 2. Proizvođači od 50-100 tona (6 farmi), 3. Proizvođači od 20-50 tona (4 farme) i 4. Proizvođači od 5-20 tona godišnje (13 farmi). Samo 1 (jedna) od loza, koja je korisnica, je žena.

Radna snaga i zapošljavanje - Procenjeni broj zaposlenih samo u uzgoju ribe je oko 120 zaposlenih sa stalnim radnim vremenom, ili oko jednog zaposlenog na 14 tona proizvedene ribe sa prosečnom platom od 400 / € mesečno.

Sportsko-rekreativni ribolov

Razvoj ribolova u slatkim vodama (reke, jezera) regulisan je Zakonom o ribarstvu i akvakulturi br.02/L-85 i Administrativnim uputstvom MA-BR.24/2007 o sportsko-rekreativnom ribolovu i sredstva i opreme za sportsko-rekreativni ribolov.

Savez sportsko-rekreativnih ribolovaca (SSRR), prema zakonodavstvu na snazi, preuzima obaveze u sprovođenju mera za zaštitu ribljeg fonda vršeći mandat na osnovu Ovlašćenja izdatog od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja. Za zaštitu ribe od strane SSRR-a angažovani su ribočuvari.

Svi sportsko-rekreativni ribolovci koji se bave ribolovom prema odgovarajućem zakonodavstvu na snazi moraju biti opremljeni dozvolom za ribolov, ovlašćenje za štampanje i distribuciju dozvola ima Savez sportsko-rekreativnih ribolovaca Kosova (SSRR).

Ribar je obavezan da nakon završetka ribolova i odlaska iz ribolovnih voda, upiše podatke o količini i vrsti ribe u registru upisivanja ulova. Podatke iz sportsko rekreativnog ribolova upisane u registru, ribar je obavezan da dostavi udruženju najkasnije do dana 5. narednog meseca.

Sa zakonodavstvom na snazi, registre za upis ulovljene ribe štampa i distribuira Savez sportsko-rekreativnih ribolovaca (SSRR), sadržaj registra je regulisan prema prilogu 4 Administrativnog uputstva za sportsko-rekreativni ribolov.

Podatke iz registra sportsko-rekreativnog ribolova (količina i vrsta), udruženje je obavezno staviti na raspolaganje Savezu do dana 10. narednog meseca. Podatke iz registra sportsko-rekreativnog ribolova (količinu i vrstu), Savez je obavezan staviti na raspolaganje Ministarstvu do dana 31. januara naredne godine za prethodnu godinu.

Tehnološki kapaciteti: Izuzev nekih od velikih farmi, farme su uglavnom loše opremljene. Samo dva ribnjaka opremljena su opremom za tečnu oksigenaciju, transportnim pumpama i automatskim mašinama za klasifikaciju ribe. Četiri ribnjaka koriste aeratore. Gotovo svo hranjenje se obavlja ručno, i nijedna od farmi nema automatski alarmni sistem za kvalitet vode. Rezervari za množenje (uzgoj) ribe (valilišta) nemaju odgovarajuće opreme za mrijest.

Sa poboljšanom tehnologijom u procesu proizvodnje i na osnovu trenutnih uzgojnih kapaciteta, moguće je proizvesti oko 2.000 tona/ribe vrste kalifornijske pastrmke godišnje.

Prerada: Nedostatak objekata prerađivanja može ometati dalji razvoj sektora. Budući da se tehnologija obrade stalno poboljšava. Trenutno su tri kompanije instalirale osnove jedinica za preradu koje uključuju: jedinicu za ubijanje ribe, ručno utrobu i urezivanje konca, mašine za vakum pakovanje i prostor za čuvanje na hladnom. Međutim, za postizanje standarda bezbednosti i kvaliteta prema sistemu upravljanja bezbednošću hrane (HACCP), treba se investirati u proizvodnim i prerađivačkim kapacitetima.

Potrošnja - Prema podacima, količina ribe proizvedene koja se iz domaćih farma trguje samo na nivou zemlje. Takođe je važno napomenuti da je ukupna potrošnja ribljih proizvoda na Kosovu približno 1.4 kg po glavi stanovnika. Povećanje potrošnje bazira se na povećanju domaće proizvodnje i povećanju uvoznih ribljih proizvoda. Riba se uglavnom uvozi kao smrznuta riba - oko 98%. Količina uvoza ribe u proseku se kreće oko 1.200 tona/godišnje. Podsektor uzgoja ribe kroz direktna plaćanja (subvencije) podržava se 0.20 / € po kg prodate ribe prijavljene u Poreskoj administraciji Kosova.

Mehanizmi za sprovođenje zakona

MPŠRR u saradnji sa Savezom sportsko-rekreativnih ribolovaca Kosova (SSRR) donosi odluke o ribolovnim područjima, količini ribe za ribolov, ribolovnoj opremi itd. Preko Saveza ribara, odluke se prenose na lokalna udruženja ribara. Dok što se tiče akvakulture, odluke se donose samo od MPŠRR i kao takve se izvršavaju od Inspektorata.

Prema zakonodavstvu na snazi, licenciranje iz oblasti akvakulture na nivou zemlje, je odgovornost MPŠRR-a, dok je licenciranje ribara za sportsko-rekreativni ribolov nadležnost delegirana na SSRR. Savez sportskih ribolovaca organizuje stručne obuke za ribolovce i njihovo licenciranje.

Nadležnosti inspektora utvrđene su u Zakonu o ribarstvu i akvakulturi članovi 51, 52, 53 i 54. Nadležnosti ribočuvara utvrđene su u Zakonu o ribarstvu i akvakulturi članovi 44, 45 i 46. Odgovornosti inspektora za inspekciju su: Inspekcija dozvola (licenci) za ribolov; Inspekcija opreme koja se koristi u ribolovu; Inspekcija ulovljene količine i Inspekcija svih aktivnosti akvakulture.

Ovlašćenje za upravljanje ribljim resursima MPŠRR za svaku godinu izdaje odluku o ovlašćenju Saveza sportsko-rekreativnih ribolovaca za ograničenje pecanja, izdavanje dnevnih i godišnjih dozvola, kao i nadzor ribolova.

1.3. Pregled zakonodavnog okvira u RKS

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja nadležno je za razvoj politike o razvoju ribarstva i akvakulture, izradu zakonodavstva i nadzor nad sprovođenjem politika i zakonodavstva u ribarstvu i akvakulturi. Agencija za hranu i veterinu je izvršni organ, odgovoran za sprovođenje zakonodavstva sa kojim je regulisano zdravlje ribe i vodenih proizvoda i zaštita zdravlja potrošača.

Trenutni zakonski okvir Kosova za ribarstvo i akvakulturu je regulisan Zakonom br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi, usvojen dana 10. oktobra 2006. i niz podzakonskih akata koji utvrđuju ribolovna područja, sportsko-rekreativni ribolov, opreme za ribolov, licenciranje akvakulture i zaštitu riba u periodu razmnožavanja.

Od usvajanja, Zakon br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi nije podložan izmenama. Na osnovu Zakona br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi, izdati su podzakonski akti koji regulišu pitanja ribarstva i akvakulture: A/U br. MA-BR. 24/2007. o sportsko-rekreativnom ribolovu i oprema za sportsko-rekreativni ribolov; A/U br. MA-BR. 09/2008. o licenciranju aktivnosti akvakulture: A/U br. MA-BR. 07/2009. o utvrđivanju regiona - ribolovnih područja i A/U (MPŠRR) - BR. 03/2022. o zaštiti riba u ribolovnim vodama.

TRENUTNO NACIONALNO ZAKONODAVSTVO	RELEVANTNO ZAKONODAVSTVO EU-A	DOKUMENT I ZA PLANIRANJE POLITIKA	ODGOVORNE INSTITUCIJE	ULOGE INSTITUCIJA
<p><u>Zakon br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi.</u></p> <p><u>Zakon br. 02/L-85 o veterinarstvu.</u></p>	<p><u>-Uredba (EU) br. 1380/2013. - Zajednička politika ribarstva.</u></p>	<p><u>Program Vlade Republike Kosova 2021-2025.</u></p> <p><u>Nacionalni program za sprovođenje Stabilizacije i pridruživanja 2021-2025.</u></p>	<p><u>MPŠRR</u></p> <p><u>AHV</u></p>	<p><u>Razvoj politike o ribarstvu i akvakulturi, izrada zakona i sprovođenja zakonodavstva o ribarstvu i akvakulturi.</u></p> <p><u>Izvršni organ odgovoran za sprovođenje zakonodavstva o veterinarstvu i hrani.</u></p> <p><u>Očuvanje prirode u ekološkoj ravnoteži.</u></p>
<p><u>Zakon br. 03/L-233 o zaštiti prirode.</u></p>	<p><u>Direktiva EK o staništima (92/43/EEK).</u></p> <p><u>-Uredba (EK) br. 1342/2008 o stvaranju dugoročnog plana za ribolovne rezerve;</u></p> <p><u>-Uredba (EU) 2016/2094 Evropskog parlamenta i Saveta dana 23. novembra 2016. koja menja</u></p> <p><u>- Uredbu Saveta (EK) br. 1342/2008. o</u></p>	<p><u>Strategija i akcioni plan o biodiverzitetu</u></p> <p>:</p>	<p><u>MŽSPPI</u></p> <p><u>Savez sportsko-rekreativnih ribolovaca Kosova (SSRRK).</u></p> <p><u>Fakultet prirodno-matematičkih nauka i Fakultet poljoprivrede i veterinarstva.</u></p>	<p><u>Sprovođenje ovlašćenja za sportsko-rekreativni ribolov.</u></p> <p><u>Sprovođenje naučno-istraživačkih studija u</u></p>

<p><u>Podzakonski akti u ribarstvu i akvakulturi:</u> - <u>A/U br. MA-BR. 24/2007. o sportsko-rekreativnom ribolovu i opremi za sportsko-rekreativni ribolov;</u> - <u>A/U br. MA-BR. 09/2008. o licenciranju aktivnosti akvakulture:</u> - <u>A/U br. MA-BR. 07/2009. o utvrđivanju regionalna područja ribarstva i</u> - <u>A/U (MPŠRR) - BR. 03/2022. o zaštiti riba u ribolovnim vodama.</u></p>	<p><u>stvaranju dugoročnog plana za rezerve i ribarstvo koje koristi te rezerve.</u> - <u>Uredba EU br. 508/2014 - Evropski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) EU-a:</u> - <u>Uredba (EK) br. 1967/2006. (Meditranska uredba), dok su u međuvremenu utvrđene specifične mere za zalihu i ribarstvo u nadležnosti Regionalnog ribolova/Organizacije upravljanja.</u> - <u>Specifična pravila sprovode se takođe i za upravljanje nekim rezervama, kao što je evropska jegulja.</u></p> <p>-<u>Uredba 1100/2007.) u vezi sa upravljanjem ribljim</u></p>			<p><u>ekosistemu vodnih resursa, ihtiofauni (vodenim vrstama) i patologijama riba i vodenih vrsta.</u></p>
--	---	--	--	--

	<p><u>resursima/zalihama i flotom, acquis sadrži specifična pravila za regulisanje ribolova kapaciteta za ravnotežu između flote i zaliha, kao i za merenje snage motora i tonaže broda.</u></p> <p><u>-Uredba Komisije (EK) 26/2004. o prikupljanju i ažuriranju podataka koji se vežu za ribarsku flotu.</u></p> <p><u>-Uredba 1005/2008. dana 29. septembra 2008. o stvaranju sistema zajednice za sprečavanje, sprečavanje i eliminaciju nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova.</u></p>			
--	--	--	--	--

Tabela: Zakonodavni i politički dokumenti i odgovornosti institucija.

Najbolji način da se utvrde nedostaci koji proizilaze iz trenutnog zakonskog okvira Kosova je uporedba sa novim pravnim okvirom EU-a za ribarstvo i akvakulturu.

Poređenje pokazuje da Zakon br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi sadrži osnovne odredbe za ribarstvo i akvakulturu kao: Ekonomski ribolov utvrđuje ribolovna područja, istraživački ribolov u istraživačko-naučne svrhe, sportsko-rekreativni ribolov, oprema za ribolov, licenciranje akvakulture, zaštitu riba u periodu reprodukcije istraživačkog ribolova, ribolova i mehanizama sprovođenja i kaznenih mera za sprovođenje zakonodavstva u ribarstvu i akvakulturi. Međutim, ne pruža dovoljno horizontalne principe razvoja ribarstva i akvakulture i glavne ciljeve politike ribarstva i akvakulture za približavanje zakonodavstva sa Acu comunitare i Zajedničkim politikama o ribarstvu EU-a. To znači da su zakonske mere regulisane podzakonskim aktima, administrativnim uputstvima, što je često rezultiralo mešavinom horizontalnih i vertikalnih pitanja, kao što je slučaj ekonomskog ribolova i rekreativno-sportskog ribolova. Takođe, trenutnim Zakonom o veterinarstvu i onim o hrani, pored osnovnih odredbi o zdravlju životinja i hrani (uključujući i hranu za životinje/ribe), regulišu se medicinsko-veterinarske prakse i utvrđuju prava i obaveze javnih institucija i pojedinih lica u ovoj oblasti, uključujući i zdravlje ribe i vodenih proizvoda. Trenutni zakon o veterinarstvu i hrani utvrđuje odgovornost Agencije za hranu i veterinu za zdravlje ribe i vodenih proizvoda i zahteve bezbednosti hrane za te proizvode.

Zakon br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi u poređenju sa propisima EU-a o ribarstvu i akvakulturi ima nekih praznina, među kojima treba napomenuti, kao u nastavku:

- Nedovoljan fokus o biološkom očuvanju vodnih resursa, ograničenje uticaja ribolova na životnu sredinu i uslove pristupa u vodama i izvorima;

- 23 definicije/izraza korišćeni u trenutnom zakonu nisu dovoljni za razumevanje principa EU-a za ribarstvo i akvakulturu za transpoziciju i dalje sprovođenje zakonskog okvira EU-a. Za ribarstvo i akvakulturu utvrđuje 110 glavnih korišćenih potrebnih definicija/izraza;

- Ne predviđa se specifično upravljanje o merama održivog korišćenja ribolova i ribljih zaliha;

- Specifična pravila koja se moraju sprovesti za upravljanje rezervi za retke ili ugrožene vrste, kao što je slučaj evropske jegulje;

- Standardi o podacima i ažuriranje podataka za specifično-tehnički kapacitet ribarske flote;
- Ne sadrži pravila za finansijsku podršku o sprovođenju ribarskih politika, odgovarajuće mere u vezi sa održivim razvojem područja ribarstva i akvakulture.
- Ne sadrži zakonske zahteve za saradnju i mogućnost pristupa u EFMR fondovima EU-a;
- Ne sadrži zakonske zahteve za održivi razvoj akvakulture, uključujući usvajanje strateških uputstva Komisije i obavezu država članica EU-a da usvoje višegodišnje nacionalne strateške planove za sektor (strateški dokument) i operativni/operacioni program (OP);
- Ne pruža zakonski osnov, prema praksi država članica EU-a, za potrebne kapacitete upravljanja i administrativne kontrole za efikasno sprovođenje PO;
- Ne predviđa pravila za profesionalne organizacije, zajedničke standarde marketinga, informacije potrošača, pravila konkurencije i tržišta za ribu i vodene proizvode;
- Nema regulisan sistem/mehanizam za sprečavanje i eliminaciju nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova;
- Nema zakonsku osnovu za stvaranje dugoročnog plana za rezerve ribolova i ribolova za korišćenje rezervara.

Zakonski okvir Kosova je usklađen na nedovoljan način sa pravilima EU-a i fokusiran na nedovoljan način na upravljanje ribljim rezervama, planova o ribljim rezervama, biologiju ribe, uticaj ribolova na životnu sredinu, registraciju ribolovne flote i sprečavanje ilegalnog i neprijavljenog ribolova. Zakonski okvir Kosova se više bazira na pristupu baziran na reaktivnoj kontroli koja pruža odgovore kada se dogode problemi, stoga kao takav ne pruža zakonski osnov za sprovođenje nadzora.

Generalno se može reći da su odredbe Zakona o ribarstvu i akvakulturi u poređenju sa propisima EU-a o ribarstvu i akvakulturi previše pojednostavljene, nepotpune i nisu adekvatne da bi pružile potpuno razumevanje zakonodavstva EU-a o ribarstvu i akvakulturi. Odredbe trenutnog zakonodavstva, takođe su nedovoljne za transpoziciju sekundarnog zakonodavstva približenog sa Acquis-om EU-a u ribarstvu i akvakulturi.

Budući da uticaj bolesti ribe i mere potrebne za kontrolu tih bolesti mogu biti pogubne za riblje populacije, uzgajivače ribe i ekonomije koje se bave upravljanjem ribom imaju značajan uticaj na javno zdravlje i bezbednost hrane, usklađen pristup zdravlju riba je od suštinskog značaja

kako bi se obezbedila odgovarajuća zaštita. Globalizacijom i rastom trgovine ribom i ribljim proizvodima povećava se rizik od širenja bolesti, i to se odražava i na domaćem tržištu.

U vrlo opštim crtama, dobro zdravlje ribe stvara ne samo koristi za uzgajivače i operatere, već je i javno/društveno dobro.

Važnost približavanja zakonodavstva sa Acquis-om EU-a i podizanje kapaciteta za sprovođenje zakona utvrđeni su sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Evropske unije i Kosova, koji je stupio na snagu dana 1. aprila 2016. SSP-a predstavlja prvi sveobuhvatni ugovorni odnos između Kosova i EU-a i istorijski je trenutak u procesu evropskih integracija Kosova. SSP je postavio u ugovornim odredbama obavezu o sprovođenju mera za ribarstvo i zdravlje životinja kao jednog od ključnih koraka ka članstvu u EU.

Pored obaveza iz SSP-a, Kosovo mora da ispuni i zahteve koji proizilaze iz Godišnjih izveštaja EK za Kosovo. Poslednja dva izveštaja, za 2020. i 2021. godinu, stalno su naglašavali ribarstvo kao jedan od zahteva za ispunjavanje obaveza iz SSP-a. Prema pomenutim izveštajima, posebna pažnja će se posvetiti izradi i sprovođenju zakonodavstva i podizanju kapaciteta za sprovođenje politika i zakonodavstva u skladu, stoga i usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU-a uz usvajanje novog zakonskog okvira za ribarstvo i akvakulturu, i pružanje javnih usluga za zainteresovane strane procenjuje se kao jedan od prioriteta za Kosovo.

Odgovarajući politički dokumenti, zakoni i podzakonski akti

Dokument politika, zakon ili podzakonski akt	Veza (link) sa politikom ili planskim dokumentom putem interneta ili sa zakonskim aktima u Službenom listu	Državna(e) institucija(e) odgovorne za sprovođenje	Uloga i dužnosti institucije(a)
<u>Zakon br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi</u>	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2476	MPŠRR Agencija za hranu i veterinu;	Nadzor nad sprovođenjem Zakona o ribarstvu i akvakulturi. - Zaštita zdravlja ribe i vodenih kultura - Zaštita javnog zdravlja, -Službena kontrola mesa i ribljih proizvoda i vodnih proizvoda
<u>Zakon br. 2004/21. o veterinarstvu</u>	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2476	MPŠRR Agencija za hranu i veterinu;	Nadzor nad sprovođenjem Zakona o veterinarstvu. -Zaštita zdravlja i blagostanja životinja. -Zaštita javnog zdravlja. -Službena kontrola i

			- Veterinarski nadzor.
<u>Zakon br. 03/L-016 o hrani</u>	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=61467	MPŠRR Agencija za hranu i veterinu i opštine	Nadzor nad sprovođenjem Zakona o hrani. -Zahtevi koji se odnose na higijenu hrane i bezbednu hranu za ljude kao i hranu za životinje; -Obaveze subjekata koji posluju hranom za ljude i hranom za životinje što se tiče higijene i bezbedne hrane za ljude i hrane za životinje; -Službeni sistem kontrole hrane za ljude i hrane za životinje i - Upravljanje krizama i vanrednim situacijama.
<u>Zakon br. 03/L-029 o poljoprivr</u>	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=xxxx	MPŠRR	Nadzor nad sprovođenjem Zakona o

<u>ednoj inspekciji</u>			ribarstvu Nadzor nad sprovođenjem Zakona preko inspektora
<u>Zakon br. 04/L-147 o vodama Kosova</u>	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=8659	MŽSPPI	Nadzor nad sprovođenjem zakona o vodama i sekundarnog zakonodavstva
<u>Zakon br. 03/L-025 o zaštiti životne sredine</u>	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=xxxx	MŽSPPI	Zaštita vodnih resursa i životne sredine uopšte
<u>Zakon br. 03/L-233 o zaštiti prirode</u>	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=xxxx	MŽSPPI	Zaštita biodiverziteta flore i faune.
<u>Zakon br. 05/L-087 o prekršajima</u>	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=xxxx	MPŠRR Agencija za hranu i veterinu	-Usklađivanje kaznenih odredbi Zakona o ribarstvu i akvakulturi i zakonodavstva o veterini i hrani, sa kaznenim odredbama Zakona o prekršajima
<u>Zakon o vanrednim situacijama</u>	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=xxxx	MUP	Upravljanje vanrednim situacijama i slučajevima

<u>ma</u>			ekoloških katastrofa kao što mogu biti masovna uginuća ribe i vodenih vrsta.
-----------	--	--	--

Kao u donjem primeru, mora se ispuniti glavni problem, uzroci i efekti kao i da se elaborišu posebno:

Glavni problem, uzroci i efekti

Drvo problema, koje predstavlja glavni problem, njegove uzroke i efekte

Efekti	<p>Pravila se ne sprovode kako treba</p> <p>Zakonski okvir za ribarstvo, Zakon br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi, nije usklađen sa pravilima EU-a.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Poremećaj ekosistema i ekonomski gubitak;</u> - <u>Nekoordinirane usluge za nadzor zdravlja riba;</u> - <u>Ilegalni ribolov, neprijavljen i neregulisan;</u> - <u>Neodrživi podaci o ribljoj populaciji i problemi sa održavanjem statističkih podataka;</u> - <u>Gubitak fondova za investicija u ribarstvu;</u>
Glavni problem	<p>Unapređenje zakonske infrastrukture za ribarstvo i akvakulturu u skladu sa onom iz EU-a</p>
Uzroci	<p>Pravila nisu sprovodljiva kako se zahteva:</p> <p>Aktuelni zakonski okvir Kosova za ribarstvo i akvakulturu, usvojen u 2006. godini i nije podložan izmenama, nekompletiran je prema propisima EU-a.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nedovoljan fokus za biološko očuvanje vodnih resursa kao i</u>

- ograničavanje uticaja ribarstva na životnu sredinu;
- Nadzor nad sprovođenjem zakonodavstva o ribarstvu i akvakulturi;
 - Nedostatak inspektora stočarstva i ribarstva odgovornih za nadzor nad sprovođenjem zakona;
 - Procena ribljih zaliha i sektorske statistike;
 - Nedostatak podrške od EU, za sprovođenje politika ribarstva;

Pravila su nekompletirana:

- Za upravljanje rezervama za posebne ili ugrožene vrste (slučaj evropske jegulje);
- Za standarde izveštavanja podataka i njihovo ažuriranje za riblje zalihe i akvakulturu;
- Za standarde izveštavanja podataka i njihovo ažuriranje za specifičan kapacitet ribarske flote;
- Nema regulisan sistem/mehanizam za sprečavanje i eliminaciju nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova;

Nedostaci u trenutnom zakonskom okviru za ribarstvo i akvakulturu:

- Nedovoljan fokus o biološkom očuvanju vodnih resursa, ograničenje uticaja ribarstva na životnu sredinu i uslove pristupa u vodama i izvorima;
- 23 definicije/izraza korišćeni u trenutnom zakonu nedovoljni su za razumevanje principa EU-a za ribarstvo i akvakulturu za transpoziciju i dalje sprovođenje zakonskog okvira EU-a. Za ribarstvo i akvakulturu utvrđuje 110 glavnih korišćenih potrebnih definicija/izraza;
- Ne predviđa se specifično upravljanje o merama održivog korišćenja ribarstva i ribljih zaliha;
- Pravila koja se moraju sprovesti za upravljanje rezervi za posebne ili ugrožene vrste, kao što je slučaj evropske jegulje;
- Standardi o podacima i ažuriranje podataka za specifično-tehnički kapacitet ribarske flote;

- Ne sadrži pravila za finansijsku podršku o sprovođenju ribarskih politika, u vezi sa održivim razvojem područja ribarstva i akvakulture.
- Ne sadrži zakonske zahteve za saradnju i mogućnost pristupa u EFMR fondovima EU-a;
- Ne sadrži zakonske zahteve za održivi razvoj akvakulture, uključujući

	<p>usvajanje višegodišnjeg nacionalnog strateškog plana za sektor;</p> <p>- <u>Ne pruža zakonski osnov, prema praksi država članica EU-a, za potrebne kapacitete upravljanja i administrativne kontrole za efikasno sprovođenje PO.</u></p> <p>- <u>Ne predviđa pravila za profesionalne organizacije;</u></p> <p>- <u>Ne predviđa pravila za zajedničke standarde marketinga, informacije potrošača, pravila konkurencije i tržišta za ribu i vodene proizvode.</u></p> <p>- <u>Nema regulisan sistem/mehanizam za sprečavanje i eliminaciju nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova;</u></p> <p>- <u>Nema zakonsku osnovu za stvaranje dugoročnog plana za rezerve ribarskih resursa;</u></p> <p>- <u>Što se tiče pružanja usluga, ovi nedostaci se sastoje od:</u></p> <p><u>Nekompletiranja sekundarnog zakonodavstva za sve javne usluge;</u></p> <p><u>Sprovođenje izdavanja dozvola za rekreativni ribolov preko NVO, predstavlja probleme što se tiče upravljanja uslugama od strane organa javne uprave; zahtevi o informacijama nisu u liniji sa ZOAP, posebno što se tiče informacije koja se nadovezuje sa sertifikatom o registraciji biznisa, građevinskim dozvolama, kontrolom kvaliteta vode, itd.; rokovi za pružanje usluga nisu u skladu sa ZOAP, jer nisu određeni rokovi za razmatranje ili žalbe, takođe, što se tiče taksi i tarifa, nije jasno kako oni ispunjavaju zahteve ZOAP za neplaćanje.</u></p>
--	--

UZ
RO
CI
PR
OB
LE
M
A

Pravila nisu sprovodljiva kako se zahteva

Zakon br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi usvojen od Skupštine Kosova dana 10. oktobra 2006., sadrži osnovne odredbe za ribarstvo i akvakulturu. Ovim zakonom su regulisani ekonomski ribolov, ribolovna područja, istraživački ribolov za istraživačko-naučne svrhe, sportsko-rekreativni ribolov, oprema za ribolov, licenciranje akvakulture, zaštita riba u periodu razmnožavanja, istraživački ribolov, ribolov i mehanizmi sprovođenja i kaznene mere za sprovođenje zakonodavstva u ribarstvu i akvakulturi.

Trenutni zakon o ribarstvu i akvakulturi, u poređenju sa propisima EU-a, ne sadrži dovoljno horizontalne principe razvoja ribarstva i akvakulture i glavne ciljeve politike ribarstva i akvakulture za približavanje zakonodavstva sa Acu comunitare i PR za ribarstvo EU-a, Uredba o zajedničkoj ribarskoj politici (Uredba Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013.).

Neke od zakonskih mera su regulisane podzakonskim aktima, administrativnim uputstvima, što je često rezultiralo mešavinom horizontalnih i vertikalnih pitanja, kao što je slučaj ekonomskog ribolova i rekreativno-sportskog ribolova, odgovornosti institucija za upravljanje vodnim resursima i biodiverziteta, što je rezultiralo nejasnoćama u odlučivanju i adresiranju problema i odgovornosti.

Sa trenutnim zakonom o veterinarstvu i hrani, pored osnovnih odredbi o zdravlju životinja i hrani (uključujući i hranu za životinje/ribe i zdravlju ribe), takođe su evidentni paralelni aktivnosti u sprovođenju zakonodavstva i u postupcima. Trenutni zakon o veterinarstvu i hrani utvrđuje odgovornost Agencije za hranu i veterinu o zdravlju riba i vodenih proizvoda i zahteve bezbednosti hrane za te proizvode. Zakonom o veterinarstvu uređuje se medicinsko-veterinarska praksa za zdravlje životinja i riba i utvrđuju se prava i obaveze javnih institucija i fizičkih lica u ovoj oblasti, uključujući i zdravlje ribe i vodenih proizvoda, a za te odgovornosti je rezultiralo da nije bilo koordinacije sa institucijama odgovornih za upravljanje vodnim resursima i kreatorima politike za ribarstvo. Odredbe Zakona br. 2004/21 o veterinarstvu Kosova u poređenju sa Zakonom EU-a o zdravlju životinja su veoma pojednostavljene, zastarele, nepotpune i nisu adekvatne da pruže kompletno tumačenje zakonodavstva EU-a o zdravlju životinja i trenutno je u postupku za izradu Novog nacrt zakona o veterinarstvu/zdravlju životinja.

Nepраведно i neodrživo administriranje i upravljanje resursima ribarstva i akvakulture

Trenutnim zakonom o ribarstvu ne predviđa se specifično upravljanje o merama održivog korišćenja ribolova i ribljih zaliha, upravljanje rezervama za posebne ili ugrožene vrste (Uredba (EK) br. 1967/2006., dok su specifične mere utvrđene za zalihi i ribolov pod nadležnosti Regionalnog ribolova / Organizacije upravljanja, kao što je slučaj za evropsku jegulju, ne sadrže pravila za finansijsku podršku za sprovođenje ribarskih politika u vezi sa održivim razvojem područja ribarstva i akvakulture, ne sadrže zakonske zahteve za saradnju i mogućnost pristupa u EFMR fondovima EU-a (Uredba EU), br. 508/2014. utvrđuje odredbe za Evropski fond za morsko ribarstvo (EFMR) za finansijsku podršku o sprovođenju ZPR, ne pruža zakonski osnov, prema praksi država članica EU-a za potrebne kapacitete upravljanja i administrativne kontrole za efikasno sprovođenje OP takođe ne predviđa pravila za profesionalne organizacije, za zajedničke standarde marketinga, informacije potrošača, pravila konkurencije i tržišta za ribu i vodenih proizvoda (Uredba EU), 1379/2013. Evropskog parlamenta i Saveta i predviđa pravila za profesionalne organizacije, zajedničke standarde marketinga, informacije za potrošače, pravila konkurencije i tržišta, i nema regulisan sistem/mehanizam za sprečavanje i eliminaciju nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova (Uredba 1005/2008., dana 29. septembra 2008. o stvaranju sistema zajednice za sprečavanje, sprečavanje i eliminaciju nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova).

Pravila su nekompletirana

Neka od pravila u ribarstvu i akvakulturi, koja nisu kompletirana zakonodavstvom, uloženi su napor da se regulišu podzakonskim aktima. Na osnovu zakonodavstva o ribarstvu i akvakulturi, regulisano je izveštavanje podataka od količine ulovljene ribe iz sportsko-rekreativnog ribolova od ribara licenciranih za sportsko-rekreativni ribolov, izveštavanje ovo delegirano od lokalnim udruženjima i na nivou SSRRK. Takođe, i operateri licencirani za razvoj aktivnosti u

akvakulturu obavezni su da prijave zalihe ribe i proizvodnju na godisnim osnovama. Međutim, trenutnim zakonom o ribarstvu nije regulisano upravljanje rezervama za posebne ili ugrožene vrste (slučaj evropske jegulje), takođe u trenutnom zakonodavstvu nije kompletirana zakonska osnova za standarde izveštavanja podataka i njihovo ažuriranje za ulovljene zalihe i akvakulture; za standarde izveštavanja podataka i njihovo ažuriranje za specifični kapacitet ribarske flote i nema regulisan sistem/mehanizam za sprečavanje i eliminaciju nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova.

Što se tiče administrativnih aspekata, zakonodavstvo je nekompletirano za neke usluge i nije u liniji sa zahtevima ZOAP za proporcionalnost, jer zahteva obimne informacije od strana, uključujući informaciju koja je na raspolaganju organima javne uprave. Štaviše, rokovi u zakonodavstvu o ribarstvu i akvakulturi nisu u skladu sa zahtevima ZOAP. Takse i tarife za pružanje usluga, takođe su u nedoslednosti sa zahtevima neplaćanja takođe i žalbeni postupak ne ispunjava zahteve navedenog zakona.

EFEKTI PROBLEMA

Pravila se ne sprovode kako treba

Trenutni zakonski okvir Kosova za ribarstvo i akvakulturu i uopšte oblast ribarstva prema Zakonu br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi, usvojen dana 10. oktobra 2006. i niz zakonodavnih sekundarnih akata koji utvrđuju horizontalne i one vertikalne principe za ribarstvo i akvakulturu, međutim trenutno zakonodavstvo nema kompletiranu zakonsku osnovu, prema propisima EU za pitanja u nastavku:

- Ne pruža dovoljno horizontalne principe razvoja ribarstva i akvakulture i glavne ciljeve politike ribarstva i akvakulture za približavanje zakonodavstva sa Acu comunitare i PR za ribarstvo EU-a, Uredbom o zajedničkoj ribarskoj politici (Uredba Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013.);
- Neke od zakonskih mera su regulisane podzakonskim aktima, administrativnim uputstvima, što je često rezultiralo mešavinom horizontalnih i vertikalnih pitanja, kao što je slučaj ekonomskog ribolova i rekreativno-sportskog ribolova, odgovornosti institucija za

upravljanje vodnim resursima i biodiverzitetu, što je rezultiralo nejasnoćama u odlučivanju i adresiranju problema i odgovornosti.

- Trenutni zakon o veterinarstvu i hrani utvrđuje odgovornost Agencije za hranu i veterinu za zdravlje ribe i vodenih proizvoda i zahteve bezbednosti hrane za te proizvode. Odredbe Zakona br. 2004/21 o veterinarstvu Kosova u poređenju sa Zakonom EU-a o zdravlju životinja su veoma pojednostavljene, zastarele, nepotpune i nisu adekvatne da pruže potpuno tumačenje zakonodavstva EU-a o zdravlju životinja i trenutno je u postupku za izradu Novog nacrt zakona o veterinarstvu;
- Ne sadrži pravila za finansijsku podršku za sprovođenje ribarskih politika u vezi sa održivim razvojem područja ribarstva i akvakulture, ne sadrži zakonske zahteve za saradnju i mogućnost pristupa u EFMR fondovima EU-a;
- Nije kompletirana zakonska osnova za standarde izveštavanja podataka i njihovo ažuriranje za ulovljene zalihe i akvakulture;
- Nije regulisano upravljanje rezervama za posebne vrste;
- Nedovoljan fokus o biološkom očuvanju vodnih resursa, ograničenje uticaja ribarstva na životnu sredinu i uslove pristupa u vodama i izvorima;
- 23 definicije/izraza korišćene u trenutnom zakonu nedovoljni su za razumevanje principa EU-a za ribarstvo i akvakulturu za transpoziciju i dalje sprovođenje zakonskog okvira EU-a;
- Ne predviđa pravila za profesionalne organizacije;
- Ne predviđa pravila za zajedničke standarde marketinga, informacije potrošača, pravila konkurencije i tržišta za ribu i vodene proizvode;

- Nema regulisan sistem/mehanizam za sprečavanje i eliminaciju nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova;
- Za stvaranje sistema zajednice za sprečavanje, sprečavanje i eliminaciju nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova.

Zainteresovane strane

Pregled zainteresovanih strana na osnovu definicije problema

<u>Ime zainteresovane strane</u>	<u>Uzrok/ci sa kojima je povezana strana</u>	<u>Efekat/i sa kojima je vezana strana</u>	<u>Način na koji je strana povezana sa ovim uzrokom (uzrocima) ili efektom (efektima)</u>

<p><u>MPŠRR</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljan fokus za biološko očuvanje vodnih resursa kao i ograničavanje uticaja ribarstva na životnu sredinu; - Nadzor nad sprovođenjem zakonodavstva o ribarstvu i akvakulturi; - Nedostatak inspektora stočarstva i ribarstva odgovornih za nadzor nad sprovođenjem zakona; - Procena ribljih zaliha i sektorske statistike; - Nedostatak podrške od EU, za sprovođenje politika ribarstva; 	<ul style="list-style-type: none"> - Poremećaj ekosistema i ekonomski gubitak; - Nekoordinirane usluge za nadzor zdravlja riba; - Ilegalni ribolov, neprijavljen i neregulisan; - Neodrživi podaci o ribljoj populaciji i problemi sa održavanjem statističkih podataka; - Gubitak fondova za investicije u ribolov; 	<p>MPŠRR je odgovorno za izradu politika i zakonodavstva i nadzor sprovođenja zakonodavstva o ribarstvu i akvakulturi.</p>
<p><u>Agencija za hranu i veterinu (AHV)</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Nedovoljan fokus za biološko očuvanje</u> 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Nekoordinirane usluge za nadzor zdravlja riba;</u> - <u>Neodrživi podaci</u> 	<p>AHV je odgovorna za sprovođenje zakonodavstva za veterinarstvo i hranu</p>

	<p><u>vodnih resursa kao i ograničavanje uticaja ribarstva na životnu sredinu;</u></p>	<p><u>o ribljoj populaciji i problemi sa održavanjem statističkih podataka;</u></p>	<p>u cilju očuvanja javnog zdravlja i kvaliteta ribljih proizvoda.</p>
<p><u>Agencija za šume Kosova (AŠK)</u></p>	<p>- <u>Nedovoljan fokus za biološko očuvanje vodnih resursa kao i ograničavanje uticaja ribarstva na životnu sredinu;</u></p>	<p>- <u>Poremećaj ekosistema i ekonomski gubitak;</u> - <u>Ilegalni ribolov, neprijavljen i neregulisan;</u> - <u>Neodrživi podaci o ribljoj populaciji i problemi sa održavanjem statističkih podataka;</u></p>	<p><u>Nadzor ribljih populacija, izveštavanje podataka iz dozvoljenog ribolova i prijavljivanje slučajeva patologija u vodnim resursima planinskih područja.</u></p>
<p>Departman za zaštitu životne sredine i voda / MŽSPPI</p>	<p>- <u>Nedovoljan fokus za biološko očuvanje vodnih resursa kao i ograničavanje uticaja ribarstva na životnu sredinu;</u></p> <p>- <u>Procena ribljih zaliha i</u></p>	<p>- <u>Poremećaj ekosistema i ekonomski gubitak;</u> - <u>Ilegalni ribolov, neprijavljen i neregulisan;</u> - <u>Neodrživi podaci o ribljoj populaciji i problemi sa održavanjem statističkih</u></p>	<p>Obezbeđuje razvoj i održivo korišćenje vodnih resursa, koji su neophodni za javno zdravlje, zaštitu životne sredine.</p> <p>- Obezbeđuje zaštitu vodnih resursa od zagađenja, prekomernog korišćenja i</p>

	<u>sektorske statistike;</u>	<u>podataka;</u>	zloupotrebe. - Odrediti institucionalne strukture za administriranje vodnim resursima.
Kosovska agencija za zaštitu životne sredine (KAZŽS)	- <u>Nedovoljan fokus za biološko očuvanje vodnih resursa kao i ograničavanje uticaja ribarstva na životnu sredinu;</u>	- <u>Ilegalni ribolov, neprijavljen i neregulisan;</u>	Obezbeđuje sprovođenje politika za zaštitu životne sredine i biodiverziteta; Nadzori opšte stanje životne sredine na Kosovu: vazduh, zemlja, vodu, biološku raznovrsnost itd. klimatske promene);
Hidrometeorološki institut Kosova	- <u>Nedovoljan fokus za biološko očuvanje vodnih resursa kao i ograničavanje uticaja ribarstva na životnu sredinu;</u>	- <u>Poremećaj ekosistema i ekonomski gubitak;</u> - <u>Nekoordinirane usluge za nadzor zdravlja riba;</u>	Nadzori atmosferske padavine, površinskih i podzemnih voda prvog izvora i zemlje, studiranje i prognoziranje hidrometeoroloških uslova zagađenja životne sredine.

<p>Savez sportsko-rekreativnih ribolovaca Kosova (SSRRK)</p>	<p>- <u>Nedovoljan fokus za biološko očuvanje vodnih resursa kao i ograničavanje uticaja ribarstva na životnu sredinu;</u></p>	<p>- <u>Poremećaj ekosistema i ekonomski gubitak;</u> - <u>Neodrživi podaci o ribljoj populaciji i problemi sa održavanjem statističkih podataka;</u></p>	<p>Stručne usluge u sportsko-rekreativnom ribolovu i zaštita ribljih resursa od ilegalnog ribolova prema delegiranom mandatu zakonodavstvom kod korisnika usluga.</p>
<p>Departman za biologiju / Fakultet prirodno-matematičkih nauka</p>	<p>- <u>Nedovoljan fokus za biološko očuvanje vodnih resursa kao i ograničavanje uticaja ribarstva na životnu sredinu;</u></p>	<p>- <u>Nekoordinirane usluge za nadzor zdravlja riba;</u></p>	<p>- Naučna procena ribljih zaliha, biodiverziteta ribljih populacija i drugih vodenih organizama.</p>
<p>Departman za bolesti životinja / Fakultet poljoprivrede i veterinarstva</p>	<p>- <u>Nedovoljan fokus za biološko očuvanje vodnih resursa kao i ograničavanje uticaja ribarstva na životnu sredinu;</u></p>	<p>- <u>Poremećaj ekosistema i ekonomski gubitak;</u> - <u>Nekoordinirane usluge za nadzor zdravlja riba;</u></p>	<p>-Naučna procena zdravlja u ribljim zalihama i drugih vodenih organizama u vodnim resursima i akvakulturi.</p>

Poglavlje 2: Ciljevi

Relevantni ciljevi Vlade

1. CILJEVI

Kao što je predviđeno SSP-om, Kosovo je razvilo Nacionalni Program za Sprovođenje Stabilizacije i Pridruživanja (NPSSP), kao ključni nacionalni strateški dokument za planiranje, sprovođenje i praćenje sprovođenja svih reformi neophodnih za sprovođenje SSP-a i faze budućeg članstva u EU. NPSSP za godine 2021-2025 definiše sveobuhvatan srednjoročni okvir svih reformi potrebnih za ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz SSP-a, odnosno mere i prioritete potrebne za postepeno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa *acquis-em* EU, transponujući ovo poslednje u nacionalnog zakonodavstva, i sprovođenje relevantnog zakonodavstva, takođe sa preporukama datim, svake godine, iz izveštaja SE, Podkomiteta za Poljoprivredu i Ribarstvo, Poglavlje 13 – Ribarstvo.

Program Vlade Republike Kosovo 2021 - 2025 je osnovni dokument kroz koji Vlada saopštava svoju viziju građanima Republike Kosovo u pogledu njenog upravljanja. On odražava pristup i principe koje treba poštovati tokom upravljanja, kao i prioritete i osnovne inicijative koje će biti preduzete u svim oblastima kako bi se poboljšala situacija u zemlji. Ovaj program odražava opšte orijentacije u pogledu agende evropskih integracija i spoljne politike. On prenosi demokratski i pluralistički duh zemlje, koji obezbeđuje završetak procesa izgradnje države i punu integraciju Republike Kosovo u regionalne, evropske i međunarodne institucije.

Prema Programu Vlade 2021-2025, cilj je unapređenje politika i njihovo usklađivanje sa standardima EU, koji imaju za cilj u tom pravcu, prioritet će biti dat usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa *Acquis comunitare*.

SMART klasifikacija ukupnog cilja je opisana u sledećoj tabeli :

SMART	Opis
Specifičnost	<u>Opšti cilj je unapređenje politika razvoja ribarstva i njihovo usklađivanje sa standardima EU kako bi se obezbedio nivo procene ribolovnih fondova i upravljanja njima;</u>
Merodavno	Usvajanje novog zakona od strane Skupštine i njegova objava u Službenom glasniku Republike Hrvatske, na osnovu Uredbe EU - br. 1380/2013);
Pristupačan	Očekuje se da će opšti cilj biti ostvaren kroz pomoć Projekta „Podrška

	usklađivanju politike i zakonodavstva sa Acu comunitare i akvakulturi sa Zajedničkom ribarstvom EU u skladu sa Uredbom o zajedničkoj ribarskoj politici (Uredba Evropskog parlamenta i Saveta) (EU) br. 1380/2013);
Relevantan	Značaj mera za održivo korišćenje ribolova i ribljeg fonda, upravljanje rezervatima za posebne ili ugrožene vrste (Uredba (SE) br. 1967/2006 i specifične mere za stoku i ribolov iz nadležnosti Regionalnog ribarstva, Uredba (SE))) br. 1967/2006 (Meditranska uredba);
Vremenski ograničeno	<u>Postizanje opšteg cilja odnosi se na usvajanje nacionalnog okvira za transponovanje uredba EU. Vremenski rok je određen procesom / vremenom potrebnim za finalizaciju koncept dokumenta, kao i vremenom potrebnim za izradu, diskusiju, finalizaciju i usvajanje novog zakona na osnovu Uredbe (EU) br. 1380/2013 od strane relevantnih institucija. po pravilima koja važe u RKS. Očekuje se da će konceptni dokument biti finalizovan do kraja decembra 2023. godine, dok će novi nacrt zakona biti finalizovan do kraja 2024. godine.</u>

Dakle, ciljevi politike i strateški ciljevi su već unapred određeni u vladinim strateškim dokumentima, dok su specifični ciljevi rezultat detaljnog definisanja problema opisanog u Poglavlju 2 ovog dokumenta, jer definišu konkretne ciljeve koje treba postići.

Opšti cilj, Strateški cilj i Specifični ciljevi:

Opšti cilj politike:	
- <u>Usklađivanje politika razvoja ribarstva i akvakulture kroz usklađivanje sa standardima i zakonodavstvom EU</u>	
<p><u>Strateški cilj:</u></p> <p>- <u>Unapređenje politika razvoja ribarstva i njihovo usklađivanje sa standardima EU kako bi se obezbedio nivo procene ribolovnih fondova i upravljanja njima na osnovu Uredbe Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013)</u></p> <p><u>Specifični ciljevi:</u></p> <p>- Integracija naučnih principa za razvoj podsektora ribarstva i akvakulture, zdravlja riba i procene ribljeg fonda i vrsta u skladu sa propisima EU;</p> <p>- Definisanje jasnih odgovornosti za: operatere privrednog ribolova, flote privrednog ribolova, rekreativne sportske</p>	<p>Program Vlade Republike Kosovo 2021-2025</p> <p>2.10. Poljoprivreda, šumarstvo i ruralni razvoj</p> <p>2.10.5 Bezbednost hrane</p> <p>- Nacionalni plan razvoja</p> <p>Razvojni i strateški cilj: -1.9 Podizanje održivih veza između farmera, prerađivača i trgovaca na malo</p> <p>- Masovna strategija: Ispunjavanje zahteva za bezbednu i zdravu hranu</p> <p>- Aktivnost: Izrada koncept dokumenta za ribarstvo i akvakulturu</p> <p>- Nacionalna strategija razvoja 2030</p> <p>Stub I – Održivi ekonomski razvoj:-</p> <p>Razvojni cilj: Digitalna, cirkularna i konkurentna ekonomija:</p>

<p>ribolovce, ribolov vodenih resursa i očuvanje biodiverziteta, istraživački ribolov, uzgoj akvakulture i izveštavanje podataka i njihovo održavanje za količinu i vrste ribe u vodnim resursima;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odgovornosti operatera u uzgoju ribe ili operatera koji love/sakupljaju ribu u ekonomske svrhe kako bi nadležni organi imali ažuriranu bazu podataka preduzeća, njihovih aktivnosti o ulovljenim/proizvedenim količinama i godišnjem porastu ribe; - Usklađivanje politika kroz usklađivanje zakonodavstva o nelegalnom, neprijavljenom i neregulisanom ribolovu; - Sistem za obaveštavanje i izveštavanje o količini ulovljene i proizvedene ribe po standardima EU i - Pravni osnov za preventivne i prijavne mere za ribolovne alate i opremu i za zabranjene ribolovne alate i opremu. 	<p>Strateški cilj: 1.9 Izgradnja održivih veza između farmera, prerađivača i trgovaca na malo.</p> <p>-NPSSP za godine 2021-2025 definiše sveobuhvatan srednjoročni okvir svih reformi potrebnih za ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz SSP-a, odnosno mere i prioritete potrebne za postepeno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU, transponovanjem potonjeg u nacionalno zakonodavstvo i sprovođenje srodnih zakona.</p> <p>- Program Vlade Republike Kosovo 2021 - 2025 je osnovni dokument kroz koji Vlada saopštava svoju viziju građanima Republike Kosovo u pogledu njenog upravljanja. Prema Programu Vlade 2021-2021, cilj je unapređenje politika i njihovo usklađivanje sa standardima EU, izrada pravnog okvira kako bi se obezbedio nivo procene ribolovnih fondova i upravljanje njima u skladu sa Zajedničkim politikama EU za ribolov prema Uredbi o zajedničkoj ribarskoj politici br. 1380/2013.</p>
<p><u>Specifični ciljevi Opcija 2:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Izgradnja kapaciteta za sprovođenje Zakona;</u> • <u>Procena ribljih fondova/resursa;</u> • <u>Podizanje svesti o prevenciji ribolova u fazama razmnožavanja ribe.</u> 	<p><u>Izrađen za potrebe ovog KD</u></p>
<p><u>Specifični ciljevi Opcija 3:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Unapređenje zakonodavnog i regulatornog okvira;</u> • <u>Podizanje kapaciteta za sprovođenje Zakona;</u> 	<p><u>Izrađene za potrebe ovog KD</u></p>

• <u>Zaštita vodnih resursa.</u>	

Praksa drugih zemalja u vezi sa slatkovodnim ribarstvom

Države regiona i države EU intenzivno sarađuju u svim fazama integracionih procesa usklađivanjem zakonodavstva i podizanjem kvaliteta usluga kroz bilateralnu saradnju između država regiona, EU i relevantnih stručnih institucija za ribarstvo. U svim slučajevima, prakse zemalja regiona, bez obzira na integracione procese u EU, implementirale su direktive i propise EU za ribarstvo. Republika Hrvatska kao država članica EU za nacionalno zakonodavstvo je učinila primjenjivim sve propise EU, neki od njih su čak obavezni da se implementiraju posebnim članovima bez potrebe da budu dio nacionalnog zakonodavstva. Republika Bosna i Hercegovina, potencijalni kandidat za članstvo, uskladila je svoje nacionalno zakonodavstvo o Slatkovodnom Ribarstvu, dok po nekim pitanjima nije ni usklađeno, kao što je slučaj Palne za procenu stokova, neprijavljeni i neregistrovani nelegalni ribolov i očuvanje biodiverziteta i ugrožene vrste.

Primer Republike Hrvatske

ZAKON O SLATKOVODNOM RIBARSTVU NN 63/19, koji je stupio na snagu od 06.07.2019 godine.

Ekonomski ribolov:

Republika Hrvatska posebnom zakonskom regulativom, zasnovanom na propisima EU, regulisala je Slatkovodno Ribarstvo, Zakon o Slatkovodnom Ribarstvu. Zakonom se uređuje racionalno i održivo upravljanje ribljim fondom unutrašnjih ribolovnih voda, vodama za ribolov, na osnovu naučnih i stručnih saznanja iz oblasti ihtiologije i ekologije unutrašnjih voda, nadležni organi i njihove nadležnosti, način i uslovi za obavljanje delatnosti. ostvarivanje prava na ribu, praćenje ulova kroz njegovu sledljivost na tržištu u skladu sa Zajedničkom politikom ribarstva Evropske unije u tržišnom udelu proizvoda ribarstva, prikupljanje podataka, nadzor i inspekciju, odredbe o kršenju, kao i ostala pitanja relevantna za slatkovodno ribarstvo. Zakon se odnosi na sve fizičke i pravne osobe koje obavljaju sportski, gospodarski, znanstveni i obrazovni ribolov za potrebe javnih akvarija i selektivni ribolov u ribolovnim vodama Republike Hrvatske. Ovim zakonom uređuje se i tržište proizvoda ribarstva i prikupljanje podataka za fizička i pravna lica koja učestvuju u privrednom ribolovu i prodaju ribljih proizvoda.

Prema iskustvu Republike Hrvatske, zakonom su vrlo jasno određene vode za ribolov, njihova klasifikacija i način ekonomičnosti za privredni ribolov i sportski ribolov. Ustanove izrađuju program praćenja stanja ribljeg fonda tokom cele kalendarske godine za izradu programa, institucije koriste kao osnovu rezultate istraživanja dobijenih

tokom realizacije programa praćenja ribljeg fonda pri izradi planova upravljanja, revizija i dopune planova upravljanja.

Naučnoistraživački rad i sportski ribolov:

Prema evropskoj praksi, posebno poglavlje zakona reguliše mandat naučnoistraživačkih institucija u ribarstvu, prema zakonu ove institucije su organi javne vlasti i mogu obavljati sledeće usluge: Izrada planova upravljanja za ribolovna područja, izrada studija i naučnih procene i stručno mišljenje o stanju ribljeg fonda i predlaže mere za zaštitu ribe, sprovodi istraživanja u oblasti veterinarsko-sanitarnih uslova ribljeg fonda, daje naučna i stručna mišljenja Ministarstvu, naučni podaci se objavljuju na sajtu Ministarstva. Dok sportskim ribolovom mogu da se bave samo ljudi koji imaju položen ribolovni ispit, imaju dozvolu za ribolov i koriste dozvoljene tehnike ribolova.

Pecanje:

Prema hrvatskoj praksi, nosilac ribolovnog prava dužan je ribu preseliti u ribolovno područje za koje je dobio pravo ribolova prema planu upravljanja u slučaju promjene fizičkih, hemijskih ili bioloških svojstava ribolovne vode a planom gazdovanja predviđen je prenos ribe. Prenos ribljeg fonda vrši nosilac prava ribolova, ali i nosilac koji koristi sredstva za privredni ribolov.

Trgovanje i statistički podaci

Po zakonu, u promet se mogu stavljati samo proizvodi od ribarstva iz privrednog ribolova, zabranjeno je stavljanje u promet proizvoda od ribe ispod minimalno dozvoljene veličine, dok u pogledu bezbednosti zdravlja korisnika proizvodi od ribarstva moraju biti sledljivi u svim fazama. Program praćenja stanja ribljeg fonda i izveštavanja podataka utvrđuje ministar.

Zaustavljanje i inspekcija:

Zakonom je zabranjeno hvatanje ribe u ribolovnim vodama korišćenjem stranih i invazivnih vrsta riba (živih ili mrtvih) kao mamaca, hvatanje ribe direktno ručno, izvlačenje i fiksiranje sa spoljašnje strane tela ribe itd. A za sprovođenje zakonskih odredbi su ovlašćeni: inspektori za ribarstvo, ovlašćeni državni službenici Ministarstva ovlašćeni od strane ministarstava: poljoprivrede, unutrašnjih poslova, finansija, saobraćaja, vodoprivrede i uprave carina.

Primer Republike Crne Gore

ZAKONA O SLATKOVODNOM RIBARSTVU I AKVAKULTURI Broj: 01-290/2
Podgorica, koji je stupio na snagu od 16. Marta 2018 godine.

Ekonomski ribolov

Republika Crna Gora je posebnim zakonima, usklađenim sa Uredbama EU, regulisala ribolov u slatkim vodama, Zakon o ribolovu u slatkim vodama, u originalu:

ZAKONA O SLATKOVODNOM RIBARSTVU I AKVAKULTURI Broj: 01-290/2 Podgorica, 16. Mart 2018. godine, ovim zakonom uređuje se slatkovodni ribolov ne samo ribe već i drugih vodenih vrsta, ribolov, akvakultura, zaštita riba i akvakultura, služba ribočuvara, upravni i inspekcijski nadzor nad sprovođenjem zakona, krivične odredbe i druga pitanja od značaja za oblast slatkovodnog ribolova na teritoriji Crne Gore. Prema ovom zakonu, riba i vodeni resursi se koriste na održiv način za očuvanje biološke raznovrsnosti ekoloških sistema. Ribolovna područja određuje ministarstvo koje daje pravo na ribolov putem tendera, uz naknadu i na osnovu predstavljenog programa upravljanja ribolovnim područjem. Visinu naknade utvrđuje vlada. Korisnik je u obavezi da realizuje predstavljeni program upravljanja ribolovnim područjem. Godišnji program mora da sadrži: Procenu ribljeg fonda, godišnju dozvoljenu količinu ulovljene ribe po vrstama, mere i način zaštite ribolovnog područja, organizaciju rada ribočuvarske službe i plan rada za uređenje okoline, planirana sredstva i namenu njihovog korišćenja. Odobrenje na godišnje programe izdaje Ministarstvo Poljoprivrede. Da bi ostvario imovinsko pravo na akvakulturu, podnosilac/operater mora biti: privredno društvo ili pravno lice kome je izdata dozvola za akvakulturu mora dokumentovati površinu ribnjaka, vodno područje koje će se koristiti za akvakulturu i vrste riba ili drugih vodenih organizama koji će se uzgajati. Zahtev za dobijanje dozvole za akvakulturu podnosi se u skladu sa Zakonom o Koncesijama.

Pored privrednog ribolova i akvakulture, ovim zakonom je regulisan i sportski ribolov, uređeno je tako da se ribolovci moraju organizovati u udruženja i u obavezi su da sprovode mere za unapređenje i zaštitu ribljeg fonda, organizuje učešće u ekološkim aktivnostima. iz oblasti svoje delatnosti i vodi evidenciju o položenim ispitima iz ribolova po Programu polaganja ribolovnih ispita. Udruženja organizuju i dodelu dozvola za sportski ribolov i prema godišnjem programu takmičenja organizuje, sprovodi i daje saglasnost za sva sportska takmičenja. Udruženja organizuju pecaroše i iste moraju biti opremljene identifikacionim kartama.

Ribolov u naučno-istraživačke svrhe

Ribolov u istraživačko-naučne svrhe u ribolovnim vodama može se obavljati na osnovu dozvole koju izdaje ministarstvo, na osnovu zahteva i predstavljenog programa. U dozvoli za obavljanje naučnoistraživačkog ribolova mora biti naznačeno: U kojim vodama se lovi u naučnoistraživačke svrhe, u kojim slučajevima, u koje vreme, vrsta i količina ribe, kao i način korišćenja ribolovnih alata i opreme.

Imalac dozvole je u obavezi da obavesti ministarstvo i korisnika o vremenu u kome će vršiti ribolov u naučnoistraživačke svrhe.

Zaustavljanje i inspekcija

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega vrši poljoprivredna inspekcija, dok bezbednost riba, veterinarsko-zdravstvenu kontrolu, vrši veterinarska inspekcija.

Primer Republike Albanije

ZAKON br. 64/2012 O RIBOLOVU, Odboren 31.5.2012, objavljen Uredbom br. 7544, od 15.6.2012.godine Predsednika Republike Albanije.

Ekonomski ribolov

Republika Albanija je zakonodavstvom, usklađenim sa propisima EU, regulisala ribolovnu delatnost u celini, njeno upravljanje, zaštitu morskog sveta i unutrašnjih voda, kroz unapređenje održivog razvoja u delatnosti u pomorskom prostoru i unutrašnjim vodama. Republike Albanije. Ovim zakonom se ne uređuju odnosi koji nastaju a u vezi su sa bezbednošću hrane proizvoda ribarstva, zaštitom korisnika i bolestima riba, koji su regulisani posebnim zakonima. Ovaj zakon ima za cilj: Obezbeđenje racionalnog i odgovornog korišćenja bioloških resursa unutrašnjih voda Republike Albanije i mora, utvrđivanje pravila za upravljanje i zajedničko upravljanje sektorom ribarstva kroz uključivanje relevantne zajednice u procesima odlučivanja, utvrđivanje mera očuvanja koje garantuju zaštitu morskih bioloških resursa i unutrašnjih voda, podsticanje i podržavanje naučno-tehnoloških istraživanja i prikupljanja podataka u ribarstvu, obezbeđivanje rada i upravljanja lukama i ribarskim centrima, projektovanje i obezbeđivanje strukturne politike, u cilju restrukturiranja sektora ribarstva, obezbeđenja održivog razvoja sektora, jačanja konkurencije i ekonomski vrijednog razvoja ribarskih subjekata, revitalizacije područja koja zavise od ribarstva, kao i poboljšanja ponude tržište i povećanje vrednosti proizvodnje, utvrđivanje potrebnih mera i pravila za kontrolu, inspekciju i sprovođenje ribarskih politika, uz punu usklađenost sa evropskim politikama u tom pogledu, uspostavljanje sistema kontrole ribarstva i uspostavljanje inspekcijskih procedura standardizovani i koordinisani kako na moru, tako i na kopnu i u celom tržišnom lancu.

Uzimajući u obzir morske resurse i ribarsku flotu, koji su na raspolaganju, prilagođene su i mere za adaptaciju ribarske flote, uključujući i planove za prilagođavanje ribolovnih kapaciteta i raspoloživosti resursa. Takođe je regulisana kontrola uslova pristupa vodama i vodnim resursima, unapređenje organizacije lanca proizvodnje, prerade i plasmana ribljih proizvoda. Kako bi se nacionalne politike uskladile sa politikama EU. Zakonom su regulisane: Mere za unutrašnje vode i preradu i promet ribljih proizvoda, podrška ribolovu u unutrašnjim vodama za izgradnju, proširenje, jačanje i modernizaciju ribolovnih alata, u cilju poboljšanja bezbednosti na brodu, uslova rada, higijene, kvaliteta proizvodnje, kao i smanjenje negativnog uticaja na

životnu sredinu, podrška ribarima i vlasnicima ribarskih plovila, u okviru mera zaštite posebnih vrsta riba i drugih organizama u unutrašnjim vodama, u zabrani privremenog ribolova aktivnost. Pored morskih voda i akvakulture, reguliše i unutrašnje vode: mere za unutrašnje vode i preradu i plasman ribljih proizvoda su sledeće, podrška ribolovu u unutrašnjim vodama za izgradnju, proširenje, osnaživanje i podrška ribarima i vlasnicima plovila ribarski čamci, u okviru mera zaštite posebnih vrsta riba i drugih organizama unutrašnjih voda, u privremenoj obustavi ribolovne delatnosti i unapređenju ekoloških kvaliteta morske sredine. Višegodišnji nacionalni program za prikupljanje, upravljanje i korišćenje bioloških, tehničkih, ekoloških i socio-ekonomskih podataka obuhvata podatke o: Privrednom ribolovu koji se obavlja ribarskim plovilima, uključujući ribolov jegulja, rekreativni ribolov, prerađivačku industriju ribljih proizvoda itd. Registracija količina proizvoda ribarstva Sve količine proizvoda ribarstva moraju biti registrovane u svim fazama proizvodnje, prerade ili distribucije, od hvatanja do stavljanja u promet radi maloprodaje. Nezakonit, neregulisan i neprijavljen ribolov rezultira u slučajevima kada je plovilo: a) lovilo bez dozvole ili važećeg odobrenja; b) Nije ispunio obaveze vezane za registraciju i c) Deklaraciju podataka o zanimanju ili srodnih podataka, uključujući podatke prenete putem satelita ili prethodnog obaveštenja.

Nacionalna strategija ribarstva definiše i prioritete, ciljeve, potrebna sredstva, kao i predviđene rokove za: obezbeđivanje opreme i drugih uslova za vršenje inspeksijskog nadzora/kontrole ribolovne delatnosti, kao i prikupljanje podataka i informacija od značaja za opšte ribarstvo. politike, podršku i tehničku pomoć za inicijative koje jačaju održivost sektora, ribolov i razvoj ribolovnih aktivnosti van teritorijalnog mora, u skladu sa međunarodnim sporazumima. Nacionalnu strategiju ribolova priprema ministarstvo u saradnji i koordinaciji sa: a) nadležnim državnim javnim, centralnim i lokalnim vlastima; b) naučne institucije, institucije i/ili druga stručna tela iz oblasti ribarstva i životne sredine i c) interesne grupe u oblasti ribarstva i životne sredine.

Na osnovu strategije, Zakonom je uređen i Plan upravljanja ribarstvom, koji sadrži kratkoročne i srednjoročne ciljeve razvoja ribarstva, vrste mera i programa, očekivane rezultate, kao i potrebne izvore sredstava za finansiranje mera ribarske politike.

Ribolov u naučno-istraživačke svrhe

Ribolov u istraživačko-naučne svrhe u ribolovnim vodama može se obavljati na osnovu dozvole koju izdaje ministarstvo. Posebnim članom definisale su vrste ribe koje se love/love u moru i unutrašnjim vodama, kao i odgovarajuća ribolovna područja, kako bi se obezbedio i unapredio održivi razvoj u vodenoj sredini. Uredba sadrži i: a) albanski i naučni naziv ribljih vrsta; b) geografske koordinate ribolovnog područja i c)

druge podatke koji su od značaja za upravljanje ribljim vrstama u skladu sa ovim zakonom.

Rekreativni ribolov - zabava

Rekreativno – rekreativni ribolov se sastoji od hvatanja/sakupljanja količine ribe i drugih vodenih organizama, korišćenjem alata i opreme dozvoljenih za rekreativno – rekreativni ribolov, a koja nema za krajnju svrhu prodaju/razmenu ili promet ribe. Ovaj vid ribolova, prema iskustvu Albanije, ni u kom slučaju i iz bilo kog razloga, rekreativni ribolov ne bi trebalo da ometaju, ugrožavaju ili ometaju komercijalni ribolov.

Zaustavljanje i Inspekcija

Prema iskustvu Republike Albanije, nadležni organ za sprovođenje zakona je Uprava za inspekciju ribarstva i ona je deo strukture ministarstva. Inspektori vrše inspekcije na nediskriminatornoj osnovi, na moru, u lukama, tokom prevoza, u procesu prerade i na tržištu za prodaju ribe i njenih nusproizvoda. Ministar utvrđuje odgovarajuća pravila za ovlašćenja inspektora za inspekciju ribarstva, kao sastavnog dela nadležnog državnog inspektorata. Ribarski inspektori, za kršenje odredaba ovog zakona, imaju pravo: a) Zaustaviti počinioca i plovilo u kome je prekršaj pronađen, zatražiti podatke o počiniocu, sastaviti zapisnik o prekršaju, zaustaviti ga i odmah sprovesti u policijsku stanicu ili najbliži policijski okrug, kao i u slučajevima kada povreda predstavlja krivično delo, prijaviti sudskim organima i oduzeti predmete koji su upotrebljeni za izvršenje prekršaja ili koji su posledica povrede.

Utvrđeni nedostaci u sektoru ribarstva mogu se rešiti sa tri različite opcije:

Poglavlje 3: Opcije

3.1: Ocija bez izmene

Prva opcija će podržati trenutnu situaciju i pravila za ribolovce će ostati ista. Ako se promene ne dese, kosovski pravni okvir za ribarstvo bi ostao bez horizontalnog okvira koji definiše opšte strateške ciljeve za ribarstvo i nedovoljan za sprovođenje mera za ribarstvo kako to zahteva zakonodavstvo EU. Pravila će i dalje biti nepotpuna: za upravljanje rezervatima za posebne ili ugrožene vrste (slučaj evropske jegulje), za standarde izveštavanja podataka i njihovo ažuriranje za riblje i akvakulturne fondove, za izveštavanje standarda podataka i njihovo ažuriranje za specifičan kapacitet ribarske flote i neće postojati uređen sistem/mehanizam za sprečavanje i eliminisanje nelegalnog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova.

Nedostaci postojećeg pravnog okvira za ribarstvo i akvakulturu su nedovoljan fokus na biološko očuvanje vodnih resursa, ograničenje uticaja ribolova na životnu sredinu i uslovi pristupa vodama i resursima, ne postoji uređen sistem/mehanizam za prevenciju i eliminisanje

nelegalnog ribolova ilegalno, neprijavljeno i neregulisano i ne postoji pravni osnov za izradu dugoročnog plana za riblji fond.

Stari pristup zasnovan na reaktivnoj kontroli, bez adekvatne naučne podrške i zakonske osnove za razvoj sektora, nastavio bi da se primenjuje, tako da se potrebni programi procene zaliha ne bi mogli zakonski primeniti u razvoju ka doprinosu apsorpciji sredstava za razvoj sektora. sektora i unapređenje ribarskih politika i njihovo usklađivanje sa standardima EU kako bi se obezbedio nivo procene ribolovnih fondova i upravljanja njima na osnovu Uredbe Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013). Sektor će i dalje ostati bez investicija i ekonomizacije, dok će postojeći regulatorni instrumenti biti korišćeni za rešavanje utvrđenih problema, koji će se dugoročno zadržati na istom nivou, uz mogućnost degradacije sektora. Štaviše, nedostatak utvrđenih praznina u postojećem zakonodavstvu predstavljao bi opterećenje za institucije i zainteresovane strane iz oblasti ribarstva, posebno u razvoju politika, sprovođenje zakonodavstva i njihovom usklađivanju sa EU PDB u ribarstvu za način finansijske podrške za sprovođenje politika ribarstva, relevantne mere u vezi sa održivim razvojem ribolovnih i akvakulturnih područja. Takođe ne omogućava postizanje kapaciteta/prakse država članica EU za neophodne kapacitete upravljanja i administrativne kontrole za efikasno sprovođenje OP, pravila za profesionalne organizacije, zajedničkih marketinških standarda, informisanja potrošača, pravila konkurencije, tržišta ribe i vodenih proizvodi. Što se tiče pružanja usluga, ova opcija neće ponuditi promene ni u zakonskom, ni u operativnom okviru za njihovo unapređenje. Administrativno opterećenje će ostati isto za korisnike.

3.2. Unapređenje postojećeg zakonskog okvira

Druga opcija bi omogućila unapređenje postojećeg Zakona o Ribarstvu i Akvakulturi. Zakon br. 02/L-85 o Ribarstvu i Akvakulturi usvojen od strane Skupštine Kosova 10. oktobra 2006. godine sadrži osnovne odredbe za ribarstvo i akvakulturu. Ovim zakonom uređuju se privredni ribolov, ribolovna područja, istraživački ribolov u istraživačko-naučne svrhe, sportsko-rekreativni ribolov, ribolovna oprema, licenciranje akvakulture, zaštita riba u periodu razmnožavanja, istraživački ribolov, ribolov i mehanizmi izvršenja i kaznene mere za sprovođenje zakonodavstvo u ribarstvu i akvakulturi.

Budući da su pravila EU za ribare složene i sveobuhvatne intervencije, u sadašnjem zakonodavstvu, mogu se fokusirati samo na način finansijske podrške za sprovođenje ribarskih politika, relevantne mere u vezi sa održivim razvojem ribarstva i akvakulture mogu biti završene, prema praksi zemalja članica EU, sa neophodnim upravljačkim i administrativnim kontrolnim kapacitetima za efikasnu primenu OP i pravila za profesionalne organizacije, zajedničkih marketinških standarda, informisanja potrošača, konkurencije i tržišnih pravila za ribu i vodene proizvode. Treba dodati i elemente pružanja usluga, koji odražavaju definiciju problema.

Ova opcija bi značila donošenje poboljšane verzije Zakona o Ribarstvu, dok bi nedostajući delovi bili popunjeni podzakonskim aktima koji bi se fokusirali na konkretnije i detaljnije zahteve za sprovođenje pravila o finansijskoj podršci za sprovođenje ribarske politike u pogledu održivog razvoja, razvoj područja ribarstva i akvakulture, zakonske uslove za saradnju i mogućnost pristupa EU EMFF fondovima, za standarde izveštavanja podataka i njihovo ažuriranje za riblje fondove i akvakulturu, upravljanje stokovima za posebne vrste i nedovoljan fokus na biološko očuvanje vodnih resursa, ograničenje uticaja ribolova na životnu sredinu i uslove pristupa posebnim vodama i resursima. Ova opcija nudi mogućnost zaokruživanja pravnog okvira za pružanje usluga u ovoj oblasti, kompletiranja podzakonskih akata za preostale usluge. Međutim, zbog ograničene intervencije, još uvek ne bi bilo moguće obezbediti usklađivanje sa zahtevima ZOAP, što bi ishodilo ograničenim operativnim intervencijama za smanjenje administrativnog opterećenja.

3.3. Usvajanje novog zakonskog okvira za ribarstvo i akvakulturu

Zbog složenosti i sve uključenosti područja, treća opcija bi podržala pripremu posebnog nacionalnog zakona za ribare.

U okviru ove opcije, novi zakonski okvir bi definisao principe i ciljeve politike razvoja ribarstva, zakonske uslove za saradnju i mogućnost pristupa EU EMFF fondovima, specifično upravljanje merama održive eksploatacije ribarstva i ribljeg fonda, upravljanje rezervama za posebne ili ugrožene vrste, kao što je evropska jegulja, biološko očuvanje vodnih resursa, ograničenje uticaja ribolova na životnu sredinu i uslovi pristupa vodama i resursima, sve to radi postizanja željenih rezultata i sveobuhvatnog horizontalnog pristupa. Rezultati, kao što su pristup EU EMFF fondovima, mere održive eksploatacije ribarstva i ribljeg fonda, upravljanje rezervatima za posebne ili ugrožene vrste, biološko očuvanje vodnih resursa, ograničenje uticaja ribarstva na životnu sredinu i uslovi pristupa vodi i resursi će biti usklađeni sa međunarodnim standardima EU.

Novi zakon o ribarstvu sadržaće sledeće osnovne elemente:

- Biološko očuvanje vodnih resursa, ograničavanje uticaja ribolova na životnu sredinu i uslovi pristupa vodama i resursima;
- Definicije/izrazi koji se koriste za razumevanje principa EU ribarstva i akvakulture za transpoziciju i dalju implementaciju pravnog okvira EU;
- Specifično upravljanje merama održive eksploatacije ribolova i ribljeg fonda;
- Pravila upravljanja rezervatima za posebne ili ugrožene vrste;
- Standardi podataka i ažuriranje podataka za specifično-tehničke kapacitete ribarske flote;

- Pravila za finansijsku podršku za sprovođenje ribarskih politika u vezi sa održivim razvojem ribolovnih i akvakulturnih područja;
- Zakonski uslovi za saradnju i mogućnost pristupa EU EMFF fondovima;
- Zakonski uslovi za održivi razvoj akvakulture, uključujući i usvajanje višegodišnjeg nacionalnog strateškog plana za sektor;
- Pravni osnov, prema praksi zemalja članica EU, za neophodne upravljačke i administrativne kontrolne kapacitete za efikasno sprovođenje OP-a;
- Pravila za profesionalne organizacije;
- Pravila za zajedničke marketinške standarde, informacije za korisnike, konkurenciju i pravila tržišta za ribu i vodene proizvode;
- Pravila za sistem/mehanizam za sprečavanje i otklanjanje nelegalnog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova;
- Pravila za izradu dugoročnog plana ribljeg fonda.

Što se tiče administrativnog opterećenja, ova opcija bi obezbedila punu usaglašenost zakonskog okvira za ribarstvo i akvakulturu sa zahtevima ZOAP, posebno u pogledu srazmernosti u postupku, poštovanja principa neplaćanja, uslova pružanja usluga, kao i regulacije administrativnog opterećenja kao i regulisanje žalbenih postupaka.

Operativno, u kratkoročnoj fazi bilo bi moguće pojednostaviti proceduru usluge, skraćivanje vremena isporuke i smanjenje troškova u skladu sa zahtevima ZOAP.

U srednjoročnoj fazi nastaviće se puna digitalizacija usluga, gde se ceo postupak, uključujući podnošenje, pregled, plaćanje i izdavanje dozvola i licenci, odvija preko elektronskog sistema kojim upravlja MPŠRR.

Ovo će poboljšati proces usklađivanja sa zahtjevima EU u oblasti ribarstva i akvakulture. Novi zakon o ribarstvu i akvakulturi trebalo bi da uključi propise za Zajedničku politiku ribarstva (CFP) i Evropski fond za pomorstvo i ribarstvo (EMFF), (Uredba Evropskog parlamenta i Saveta

(EU) br. 1380/2013). Uredba (EU) br. 508/2014 definiše odredbe za Evropski fond za morsko ribarstvo (EMFF) za finansijsku podršku za sprovođenje Zajedničke ribarske politike, relevantne mere vezane za pravo mora, održivi razvoj ribolovnih i akvakulturnih područja i unutrašnjeg ribolova kao i za mere u okviru Integrisane pomorske politike. Da bi koristile EMFF, od zemalja članica EU se traži da usvoje strateški dokument i operativni program (OP).

CFP predviđa pravila za biološko očuvanje mora, resurse, ograničavanje uticaja ribolova na životnu sredinu i uslove pristupa vodama i resursima, takođe uključuje organizaciju zajedničkog tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture, strukturnu politiku sa namenskim fondom za kontrolu delatnost ribolova i na izvršenju.

CFP promovise mere zasnovane na dobrim naučnim savetima i obezbeđuje okvir za prikupljanje, upravljanje i korišćenje podataka o ribarstvu. Specifične mere upravljanja za održivo korišćenje ribolova definisane su u Uredbi (SE) br. 1967/2006, u međuvremenu su definisane specifične mere za stoku i ribolov u nadležnosti relevantne Regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom, posebno GFCM17 i ICCAT18.

Posebna pravila sa novim zakonom trebalo bi da se primenjuju i na upravljanje rezervatima, kao što je evropska jegulja (Uredba 1100/2007). Što se tiče upravljanja resursima i flotom, akquis sadrži specifična pravila za regulisanje ribolovnog kapaciteta kako bi se postigao balans između flote i zaliha, kao i za merenje snage motora i tonaže plovila.

Na osnovu prakse EU, potrebno je prikupljati i ažurirati podatke u vezi sa ribolovnim kapacitetom u posebnom registru ribarske flote u skladu sa Uredbom Komisije (SE) 26/2004. Inspekcija i kontrola su prvenstveno odgovornost država članica koje treba da obezbede administrativne kapacitete za efektivnu primenu, u skladu sa pravom EU, okvirom utvrđenim Uredbom Saveta (SE) 1224/2009, koja utvrđuje, između ostalog, pravila detaljno za registraciju, prijavljivanje ulova, rad i praćenje plovila.

Prema praksi zemalja članica EU, one takođe treba da imaju neophodne upravljačke i administrativne kontrolne kapacitete kako bi se obezbedilo zdravo i efikasno sprovođenje Operativnog programa.

Pravna tekovina tržišne politike definisana je Uredbom (EU) 1379/2013 Evropskog parlamenta i Saveta i obezbeđuje profesionalna pravila za organizacije, zajedničke marketinške standarde, informacije za potrošače, pravila konkurencije i tržišnu inteligenciju. Pored opštih pravila o državnoj pomoći, akquis sadrži posebna pravila o državnoj pomoći koja se primenjuju na sektor ribarstva i akvakulture. S obzirom na svoju isključivu nadležnost u oblasti očuvanja morskih bioloških resursa, EU je potpisnica niza međunarodnih sporazuma i organizacija. Bilateralni sporazumi i konvencije o ribarstvu sa trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama moraju se prilagoditi ili otkazati pre članstva.

CFP uključuje pravila koja imaju za cilj da obezbede sledljivost, bezbednost i kvalitet proizvoda. Takođe, CFP doprinosi povećanju produktivnosti za sektor ribarstva, održivosti snabdevanja i razumnih cena.

Ackuis se sastoji od niza propisa, koji ne moraju biti transponovani u nacionalno zakonodavstvo, ali koji zahtevaju uvođenje mera koje bi omogućile administraciji i operaterima da pravilno primenjuju pravila Zajedničke politike ribarstva (CFP).

Praksa zemalja regiona, koja se može primeniti u Republici Kosovo i koja će biti uzeta u obzir prilikom izrade novog zakona, su:

Primer Republike Hrvatske

Primer Republike Hrvatske

ZAKON O SLATKOVODNOM RIBARSTVU NN 63/19, koji je stupio na snazi od 06.07.2019 godine.

Ekonomski ribolov:

Republika Hrvatska posebnom zakonskom regulativom, zasnovanom na propisima EU, regulisala je slatkovodni ribolov, Zakon o Slatkovodnom Ribarstvu. Zakonom se uređuje racionalno i održivo upravljanje ribljim fondom unutrašnjih ribolovnih voda, vodama za ribolov, na osnovu naučnih i stručnih saznanja iz oblasti ihtiologije i ekologije unutrašnjih voda, nadležni organi i njihove nadležnosti, način i uslovi za obavljanje delatnosti. ostvarivanje prava na ribu, praćenje ulova kroz njegovu sledljivost na tržištu u skladu sa Zajedničkom politikom ribarstva Evropske unije u tržišnom udelu proizvoda ribarstva, prikupljanje podataka, nadzor i inspekciju, odredbe o kršenju, kao i dr. pitanja relevantna za slatkovodni ribolov. Zakon se odnosi na sve fizičke i pravne osobe koje obavljaju sportski, gospodarski, znanstveni i obrazovni ribolov za potrebe javnih akvarija i selektivni ribolov u ribolovnim vodama Republike Hrvatske. Ovim zakonom uređuje se i tržište proizvoda ribarstva i prikupljanje podataka za fizička i pravna lica koja učestvuju u privrednom ribolovu i prodaju ribljih proizvoda.

Prema iskustvu Republike Hrvatske, zakonom su vrlo jasno određene vode za ribolov, njihova klasifikacija i način ekonomičnosti za privredni ribolov i sportski ribolov. Ustanove izrađuju program praćenja stanja ribljeg fonda tokom cele kalendarske godine za izradu programa, institucije koriste kao osnovu rezultate istraživanja dobijenih tokom realizacije programa praćenja ribljeg fonda pri izradi planova upravljanja, revizija i dopune planova upravljanja.

Naučnoistraživački rad i sportski ribolov:

Prema evropskoj praksi, posebno poglavlje zakona reguliše mandat naučnoistraživačkih institucija u ribarstvu, prema zakonu ove institucije su organi javne vlasti i mogu obavljati sledeće usluge: Izrada planova upravljanja za ribolovna područja, izrada studija i naučnih procene i stručno mišljenje o stanju ribljeg fonda i predlaže mere za zaštitu riba, sprovodi istraživanja iz oblasti veterinarsko-sanitarnih

uslova ribljeg fonda, daje naučna i stručna mišljenja za Ministarstvo, naučni podaci se objavljuju sajt Ministarstva. Dok sportskim ribolovom mogu da se bave samo osobe koje imaju položen ribolovni ispit, imaju dozvolu za ribolov i koriste dozvoljene ribolovne tehnike.

Pecanje:

Prema hrvatskoj praksi, nosilac ribolovnog prava dužan je ribu preseliti u ribolovno područje za koje je dobio pravo ribolova prema planu upravljanja u slučaju promjene fizičkih, hemijskih ili bioloških svojstava ribolovne vode. a planom gazdovanja predviđen je transfer ribe. Prenos ribljeg fonda vrši nosilac prava ribolova, ali i nosilac koji koristi sredstva za privredni ribolov.

Trgovanje i statistički podaci

Po zakonu se u promet mogu stavljati samo proizvodi od ribarstva iz privrednog ribolova, zabranjeno je stavljanje u promet proizvoda ribarstva ispod minimalno dozvoljene veličine, dok u pogledu bezbednosti zdravlja potrošača proizvodi ribarstva moraju biti sledljivi u svim fazama. Program praćenja stanja ribljeg fonda i izveštavanja podataka utvrđuje ministar.

Zaustavljanje i inspekcija:

Zakon zabranjuje hvatanje ribe u ribolovnim vodama korišćenjem stranih i invazivnih vrsta riba (živih ili mrtvih) kao mamaca, hvatanje ribe direktno ručno, izvlačenje i fiksiranje sa spoljne strane tela ribe itd, dok je za sprovođenje zakonskih odredbi: inspektori za ribarstvo, ovlašćeni državni službenici Ministarstva ovlašćeni od strane ministarstava: poljoprivrede, unutrašnjih poslova, finansija, saobraćaja, vodoprivrede i Uprave carina.

Primer Republike Albanije.

ZAKON br. 64/2012 O RIBOLOVU, Odobren od 31.5.2012 godine, objavljen Uredbom br. 7544, od 15.6.2012.godine predsednika Republike Albanije

Nezakonit, neregulisan i neprijavljen ribolov

Ilegalni, neregulisani i neprijavljeni ribolov prema iskustvu Republike Albanije je dobro iskustvo koje se može koristiti da se reguliše kada ovaj vid ribolova plovilo: a) je lovio bez dozvole ili važeće dozvole; b) Nije ispunio obaveze vezane za registraciju i c) Izjavu podataka o zanimanju ili srodnih podataka, uključujući podatke prenete putem satelita ili prethodnog obaveštenja. Ribolov u naučno-istraživačke svrhe.

Ribolov u naučno-istraživačke svrhe

Kao uzor može poslužiti ribolov u istraživačko-naučne svrhe u ribolovnim vodama jer se prema ovom iskustvu obavlja na osnovu dozvole koju izdaje ministarstvo. Posebnim članom definisale su vrste ribe koje se love/love u moru i unutrašnjim vodama, kao i odgovarajuća ribolovna područja, kako bi se obezbedio i unapredio održivi razvoj u vodenoj sredini. Uredba sadrži i: a) albanski i naučni naziv ribljih vrsta; b) geografske koordinate ribolovnog područja i c) druge podatke koji su od značaja za upravljanje ribljim vrstama u skladu sa ovim zakonom.

Rekreativni ribolov - zabava

Rekreativno - zabavni ribolov je takođe novo iskustvo koje može poslužiti za razdvajanje rekreativnog i sportskog ribolova. Ovo iskustvo se sastoji u hvatanju/sakupljanju količine ribe i drugih vodenih organizama, korišćenjem alata i opreme dozvoljenih za rekreativni ribolov, a koja nema za krajnju svrhu prodaju/razmenu ili trgovinu ribom. Ova vrsta ribolova, prema iskustvu Albanije, ni u kom slučaju i iz bilo kog razloga, obavljanje rekreativnog ribolova ne bi trebalo da ometa, ometa, ugrožava ili otežava komercijalni ribolov.

Poglavlje 4: Utvrđivanje i procena budućih uticaja

Najznačajniji utvrđeni uticaji za kategoriju uticaja

Kategorije uticaja	Utvrđeni relevantni uticaji
Ekonomski uticaji	Poslovanje (pristup finansijama za poslovanje u ribarstvu i akvakulturi); Trgovina (promena tekućih uvoznih i izvoznih tokova za slatkovodnu ribu); Investicije (ulaganja u nove delatnosti, investicije iz dijaspore); Uticaj na Mala i Srednja Preduzeća - MSP; Regionalni ekonomski uticaji na komercijalnu razmenu ribe i ribljih proizvoda;

	Opšti ekonomski razvoj.
Društveni uticaji	Kultura (očuvanje kulturnog nasleđa / autohtonih i ugroženih ribljih resursa);
Uticaji na životnu sredinu	Javno zdravlje i bezbednost (ljudski život i kvalitet hrane, kvalitet vode).
Uticaji na osnovna prava	Kvalitet vode (kvalitet površinskih voda i biodiverzitet ovih resursa);
Rodni uticaj	Promena korišćenja vodnih resursa prema prioritetima.
Uticaji društvene jednakosti	Dobro upravljanje (način odlučivanja od strane administracije) podacima od interesa za korisnika za lanac snabdevanja ribljim proizvodima i bezbednost hrane.
Uticaj na mlade ljude	Pravne garancije i socijalne odredbe koje obezbeđuju jednaka prava polova.
Uticaji na administrativno opterećenje	Zakonske garancije i socijalne odredbe koje obezbeđuju jednaka prava za sve društvene kategorije.
Uticaj MSP	Zakonske garancije i socijalne odredbe koje obezbeđuju jednaka prava za sve kategorije prema uzrastu zabranom angažovanja dece mlađe od 16 godina u ribolovnim aktivnostima, prema nacionalnoj listi opasnih oblika dečijeg rada.

UTVRĐIVANJE I PROCENA UTICAJA ILI BUDUĆIH OPCIJA

Opcija 1 nije poželjno zbog potencijalnih posledica jer će trenutna situacija i pravila za pecaroša ostati ista. Ukoliko se promene ne dese, pravni okvir Kosova za ribare ostao bi bez horizontalnog okvira koji definiše opšte strateške ciljeve za ribare, dok će pravila i dalje biti nepotpuna za biološko očuvanje vodnih resursa, ograničavajući uticaj na životnu sredinu. ribolova i uslova pristupa vodama i resursima, ne postoji uređen sistem/mehanizam za sprečavanje i otklanjanje nelegalnog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova i ne postoji pravni osnov za izradu dugoročnog plana za rezerve ribljeg resursa. Stari pristup zasnovan na reaktivnoj kontroli, bez adekvatne naučne podrške i zakonske osnove za razvoj sektora, nastavio bi da se primenjuje, tako da se potrebni programi procene zaliha ne bi mogli zakonski primeniti u razvoju ka doprinosu apsorpciji sredstava za razvoj sektora. sektora i unapređenje ribarskih politika i njihovo usklađivanje sa standardima EU kako bi se obezbedio nivo procene

ribolovnih fondova i upravljanja njima na osnovu Uredbe Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013).

Opcija 2 došlo bi do blagog poboljšanja i jasnoće odredbi za ribare s jedne strane, ali bez razmatranja opcija politike i definisanog razvoja. Usvajanje poboljšane verzije Zakona o ribarstvu, dok će nedostajući delovi biti popunjeni podzakonskim aktima koji bi se fokusirali na konkretnije i detaljnije zahteve za sprovođenje pravila o finansijskoj podršci za sprovođenje ribarske politike u vezi sa održivim razvojem ribarskih i akvakulturnih područja. , zakonski uslovi za saradnju i mogućnost pristupa EU EMFF fondovima, za standarde izveštavanja podataka i njihovo ažuriranje za riblje i akvakulturne fondove, upravljanje rezervatima za posebne vrste i nedovoljan fokus na biološko očuvanje vodnih resursa, ograničenje životne sredine uticaj ribolova i uslove pristupa vodama i efikasne usluge.

Pod ovom opcijom, biće ograničena poboljšanja u pružanju usluga korisnicima, kako u pogledu vremena tako i troškova.

Opcija3 predviđa stvaranje jedinstvenog, horizontalnog, transparentnog, sveobuhvatnog i jasnog regulatornog okvira zasnovanog na Zajedničkoj politici ribarstva za održivo, naučno zasnovano upravljanje, inovacije objavljene u Briselu, od 21.2.2023 godine, (Zajednička politika ribarstva CFP). Obim, ciljevi i principi CFP-a definisani su na osnovu Uredbe o zajedničkoj politici ribarstva (Uredba Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013).

CFP predviđa pravila za biološko očuvanje vodnih resursa, ograničavanje uticaja ribolova na životnu sredinu i uslove pristupa vodama i resursima. Takođe uključuje organizovanje zajedničkog tržišta za proizvode ribarstva i akvakulture, strukturnu politiku sa fondovima namenjenim ribarstvu, posebna pravila za upravljanje kapacitetom ribarske flote, kontrolu ribolovne aktivnosti i sprovođenje. Takođe promoviše mere zasnovane na nauci i obezbeđuje standarde za prikupljanje, upravljanje i korišćenje podataka o ribarstvu.

Mere za održivo korišćenje ribolova regulisane su Uredbom (SE) br. 1967/2006 (Meditranska uredba), dok su specifične mere definisane za stokove i ribarstvo u nadležnosti Regionalne organizacije za ribarstvo/upravljanja.

Mere za neke rezervate posebnih/ugroženih vrsta, kao što je vrsta jegulje, regulisane su posebnim propisima, Uredbom 1100/2007.

Acqu sadrži posebna pravila za ribarsku flotu kako bi se uspostavila ravnoteža između kapaciteta flote i ribljeg fonda. Od država članica se zahteva da prikupljaju i ažuriraju

podatke u vezi sa ribarskom flotom u skladu sa Uredbom Komisije (SE) 26/2004. Inspekcija i kontrola su prvenstveno u nadležnosti države i moraju se vršiti u skladu sa Uredbom Komisije (SE) 1224/2009.

Uredba (EU) br. 508/2014 utvrđuje odredbe za Fond za morsko ribarstvo (EMFF) za finansijsku podršku sprovođenja Zajedničke ribarske politike (CFP), relevantne mjere koje se odnose na održivi razvoj područja ribarstva i akvakulture. Da bi koristile EMFF, od zemalja članica EU se traži da usvoje strateški dokument i operativni program. Države članice takođe moraju imati neophodne kapacitete upravljanja i administrativne kontrole za efikasno sprovođenje Operativnog plana (OP)

Acqu za tržište ribe, prema Uredbi (EU) 1379/2013 Parlamenta i Evropskog saveta, predviđa pravila za profesionalne organizacije, zajedničke marketinške standarde, informisanje korisnika, konkurenciju i pravila tržišta.

Uredbe za Zajedničku politiku ribarstva (CFP) takođe regulišu pitanja koja se odnose na:

- Ekološki, ekonomski i socijalni ciljevi ribarstva i sredstva za upravljanje ovim aktivnostima;
- Upravljanje ribarstvom sa ciljem da se obezbedi upravljanje ribljim fondom sa maksimalnim i održivim prinosom (MSI) kako bi se obezbedilo da se negativni uticaji ribolovnih aktivnosti na ekosistem minimiziraju;
- Obaveza prijave količine ribe/zatoka iz 2019. godine;
- Realizacija višegodišnjih planova za specifično upravljanje ribolovom na nivou vodnog sliva;
- Pažnja na faktore životne sredine, u skladu sa međunarodnim obavezama EU i principima CFP-a;
- Pažnja na akvakulturu, za održivi razvoj akvakulture, uključujući usvajanje strateških smernica Komisije i obavezu država članica da usvoje višegodišnje nacionalne strateške planove za sektor;
- Reforma zajedničke organizacije tržišta ribarstva i akvakulture, sa akcentom na planove proizvodnje i marketinga koje razvijaju i sprovode proizvodne organizacije;
- Osnaživanje za saradnju među državama članicama prema „zajedničkim preporukama“ sa specifičnim merama na nivou vodnog sliva;
- Mogućnosti CFP-a i korišćenje znanja i iskustava svih zainteresovanih strana uzimajući u obzir različite uslove u vodama EU i povećanje regionalizacije CFP-a;
- Veća uloga nauke, prikupljanja podataka i naučnih saveta;

- Postizanje održive ravnoteže između ribolovnog kapaciteta i kapaciteta ribarske flote i mogućnosti da se eliminiše strukturni višak kapaciteta ribarske flote kroz evidentiranje kapaciteta ribarske flote i napredne tehnologije za nadzor.

Ova opcija omogućava optimalno poboljšanje u pružanju usluga, kroz koje će se smanjiti najmanje 30 - 50% troškova i vremena.

Sprovođenje SSP-a: Republika Kosovo u integracionim procesima u Evropsku zajednicu se obavezala i dobila sve obaveze u usklađivanju zakonodavstva i razvojne politike, s tim u vezi odgovornosti vezane za ribarstvo i akvakulturu su fundamentalne za ekonomski razvoj zemlje zemlje i zaštite životne sredine.

Usklađivanje politika sa FFP EU: Uzimajući u obzir zdravlje korisnika, ekonomski razvoj zemlje i zaštitu životne sredine, Republika Kosovo će se uskladiti sa politikama EU u skladu sa Zajedničkom politikom ribarstva za održivo rukovodstvo, zasnovan na nauci, inovacija objavljena u Briselu, datum 21.2.2023, (Zajednička politika ribarstva CFP). Obim, ciljevi i principi CFP-a definisani su na osnovu Uredbe o zajedničkoj politici ribarstva (Uredba Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013).

Proces konsultacija ima za cilj:

- [Ovde dostavite informacije: Prethodne konsultacije sa zainteresovanim stranama, akademskim institucijama, civilnim društvom i vladinim i nevladinim organizacijama u vezi sa inicijativama MPŠRR-a za rešavanje pitanja veterinarstva i javnog zdravlja uopšte kroz zakonodavstvo i njihova mišljenja u vezi sa ovom inicijativom]

- [Kada se KD pošalje na javnu raspravu, kolonu budžeta treba izbrisati]

- [Kada se KD pošalje na javnu raspravu, naslov kolone „Indikativni rok“ treba promeniti u „Vremensko ograničenje“]

Glavni cilj	Ciljna grupa	Aktivnosti	Komunikacija/obaveštenje	Indikativni rok	Neophodan budžet Odgovorno lice	Neophodan budžet Odgovorno lice
Konsultacije o definisanju problema ;	Sve zainteresovane strane;	Prvi javni sastanak;	Obaveštenje poslato putem službene e-pošte;		Projekat KP-a;	Arsim Mema Leon Arifi
Prethodne međuministarske konsultacije ;	Relevantni podsticaji prema članu 7. Pravilnika O Radu Vlade;	Slanje Nacrta KD;	Putem službene elektronske pošte;			
	Relevantni podsticaji, zainteresovane stranke;	Objavljivanje nacrta KD-a na portalu za javne konsultacije;	Objava na web stranici i na Fejsbuku MPŠRR i obaveštavanje lokalnim medijima;			
Konsultacije o prvom nacrtu KD-a;	Svi zainteresovani, veterinari, akademske institucije, udruženja i stočari i privrednici iz prerađivačke industrije stočarskih proizvoda, donatori i opštinski	7 sastanaka fokusiranih na različite delove zemlje, kao i sastanak sa donatorima;	Obaveštenje poslato putem službene elektronske pošte, preko veb stranica opština, Fejsbuk društvene mreže MPŠRR; Obaveštavanje lokalnih medija da prate aktivnost; O sastanku sa donatorima treba da budu obavešteni svi centralni mediji.			

Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije

Rezime komunikacijskih i konsultativnih aktivnosti sprovedenih za koncept dokument

Rezime javnih aktivnosti za Koncept dokumenta za ribarstvo i akvakulturu

Javni sastanak sa zainteresovanim stranama, od 17.05.2023 godine

Početni sastanak sa zainteresovanimima održan je: 17.05.2023. godine, pozivi za učešće upućeni su sledećim institucijama: Ministarstvo Kulture, Omladine i Sporta / Sektor za sport, Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture, Odeljenje za vode, Agencija za odbranu Životna sredina, Regulatorni organ za vodoprivredu, Hidroregion Priština, Prirodno-matematički fakultet, Odeljenje za biologiju, Poljoprivredni i Veterinarski fakultet, Odsek za bolesti riba, Udruženje proizvođača akvakulture, Savez rekreativnih sportskih ribolovaca Kosova i Agencija za Hranu i Veterinu.

Radna grupa je učesnicima predstavila početak rada na pravnoj osnovi u cilju razvoja ribarstva. Prisutni su upoznati sa sadržajem važećeg zakonskog okvira Kosova za ribarstvo i akvakulturu, regulisanog Zakonom o Ribarstvu i Akvakulturi br. 02/L-85, usvojen 10. oktobra 2006. godine. Republika Kosovo, u procesima integracije u Evropsku zajednicu, obavezala se i primila sve obaveze u usklađivanju zakonodavstva i razvojne politike, au vezi sa tim i odgovornosti koje se odnose na ribarstvu i akvakulturi su od suštinskog značaja za ekonomski razvoj zemlje i zaštitu životne sredine.

Uzimajući u obzir zdravlje korisnika, ekonomski razvoj zemlje i zaštitu životne sredine, Evropski parlament i Savet u okviru Zajedničke politike ribarstva za održivo upravljanje, zasnovano na nauci, inovacija objavljena u Briselu, od 21.2.2023 godine , (Zajednička politika ribarstva CFP). Obim, ciljevi i principi CFP definisani su u Uredbi o zajedničkoj ribarskoj politici (Uredba Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013).

Pozivajući se na Osnovnu uredbu za zajedničku politiku ribarstva (CFP), Uredbu Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013 ovim koncept dokumentom zainteresovani iz ribarstva i akvakulture su upoznati i sa pitanjima koja su regulisana, a koja se odnose na:

postizanje ekoloških, ekonomskih i socijalnih ciljeva ribarstva i sredstva za upravljanje ovim aktivnostima;

- Realizacija višegodišnjih planova za specifično upravljanje ribolovom na nivou vodnog sliva;
- Faktori životne sredine, u skladu sa međunarodnim obavezama EU i principima CFP-a;
- Održivi razvoj akvakulture;
- Reforma organizacije ribarskih i akvakulturnih pijaca, sa akcentom na planove proizvodnje i marketinga koje razvijaju i sprovode proizvodne organizacije;
- Neophodan pravni osnov za bavljenje neregulisanim ribolovom;
- Veća uloga nauke i
- Nezakonit, neprijavljen i neregulisan ribolov.

2. Prethodne međuministarske konsultacije, od xx-xx /xx/ 2023 godine

Poglavlje 6: Upoređenje opcija

Opcija 1 nije poželjna zbog posledica postojećeg stanja, dok će pravila za ribolovce ostati ista. Ukoliko se promene ne dese, kosovski pravni okvir za ribolov bi ostao bez okvira koji definiše opšte strateške ciljeve za ribolov, dok će pravila i dalje biti nepotpuna. Bez promene postojećeg stanja, prema ovoj opciji, ciljevi za biološko očuvanje vodnih resursa, ograničenje uticaja ribolova na životnu sredinu i uslovi pristupa vodama i resursima, mehanizam za sprečavanje i eliminaciju nelegalnih, neprijavljenih ribarstvo će se nastaviti. i neregulisano i da izrada dugoročnog plana zalihe ribljih resursa ostanu iste.

Opcija 2 bi imala blago poboljšanje i pojašnjenje odredbi o ribarstvu s jedne strane, ali bez adresiranja opcija politike. Usvajanje poboljšane verzije Zakona o Ribarstvu, biće dopunjeno podzakonskim aktima koji bi se fokusirali na pravila za finansijsku podršku sprovođenju politika ribarstva u vezi sa održivim razvojem područja ribarstva i akvakulture, zakonske uslove za saradnju i mogućnost pristupa EU EMFF fondovima. Ukoliko se izabere ova opcija gubi se mogućnost u regulisanju pitanja: ekološkog, ekonomskog i socijalnog ribolova, sprovođenja višegodišnjih planova za specifično upravljanje ribarstvom na nivou vodnog sliva, faktora životne sredine u skladu sa međunarodne obaveze EU i principi CFP-a, organizacija tržišta ribarstva i akvakulture koju su razvile i implementirale organizacije proizvođača i veća uloga nauke u ribarstvu.

Opcija 3 predviđa stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima, Osnovnom uredbom za zajedničku politiku ribarstva

(CFP), Uredbom Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013 fokusiran na ekološke, ekonomske i socijalne ciljeve ribolova i sredstva za upravljanje ovim aktivnostima, obezbeđujući upravljanje ribljim fondovima sa maksimalnim i održivim prinosom (MSI) kako bi se osiguralo da negativni uticaji ribolovnih aktivnosti na morski ekosistem budu minimizirano; obaveza prijavljivanja količine ribe/zaliha iz 2019. godine; sprovođenje višegodišnjih planova za specifično upravljanje ribarstvom na nivou vodnog sliva; pažnja na faktore životne sredine, u skladu sa međunarodnim obavezama EU i principima CFP-a; pažnju na akvakulturu za održivi razvoj akvakulture, uključujući usvajanje strateških smernica Komisije i obavezu država članica da usvoje višegodišnje nacionalne strateške planove za sektor; reforma zajedničke organizacije tržišta ribarstva i akvakulture, sa akcentom na planove proizvodnje i marketinga koje razvijaju i sprovode organizacije proizvođača; osnaživanje za saradnju među državama članicama prema „zajedničkim preporukama“ sa konkretnim merama na nivou vodnog sliva, mogućnostima CFP-a i korišćenjem znanja i iskustava svih zainteresovanih, uzimajući u obzir različite uslove u vodama EU i povećana regionalizacija CFP-a, veća uloga nauke, prikupljanja podataka i naučnih saveta i postizanje održive ravnoteže između kapaciteta ribarske flote i mogućnosti da se eliminiše strukturni višak kapaciteta ribarske flote.

Predložena opcija, opcija 3, stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima imaće jasniji uticaj na politiku i ekološke, ekonomske i socijalne ciljeve ribarstva i sredstva za upravljanje ovim aktivnostima; sprovođenje višegodišnjih planova za specifično upravljanje ribarstvom na nivou vodnog sliva; faktori životne sredine, u skladu sa međunarodnim obavezama EU i principima CFP-a; održivi razvoj akvakulture; reforma organizacije tržišta ribarstva i akvakulture u proizvodnim i marketinškim planovima koje razvijaju i sprovode proizvođačke organizacije i veća uloga nauke.

Ova opcija je poželjna i zato što omogućava poboljšanje pružanja usluga.

Poglavlje 6.1: Planovi sprovođenja za različite opcije

U cilju ispunjavanja obaveza koje proizilaze iz Zakona o Ribarstvu i akvakulturi i rešavanja nekih od uzroka problema, opcija 3 predviđa:

- Stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima, fokusiranog na usklađivanje sa Zajedničkom politikom ribarstva (CFP), Uredbom Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013;
- Stvaranje regulatornog okvira za pristup Fondu za ribarstvo (EMFF) za finansijsku podršku u sprovođenju Zajedničke ribarske politike (CFP);
- Povećanje budžetskih prihoda;

- Nudi veću fleksibilnost i manje administrativno opterećenje;
- Politike za poboljšanje stanja u ribarstvu i akvakulturi i doprineće većoj vrednosti proizvodnje i konkurentnosti;
- Sprovedenjem ekoloških politika i ciljeva smanjilo bi se zagađenje i postigli održivi standardi životne sredine;
- Smanjenje nelegalnog, neregulisanog i neprijavljenog ribolova;
- Održivi razvoj akvakulture.

Plan sprovođenja za Opciju 3

PLAN SPROVOĐENJA ZA OPCIJU 3								
Svrha Politike	Opcija 3 predviđa stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima, fokusiranog na stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima, fokusiranog na usklađivanje sa Zajedničkom politikom ribarstva (CFP), Uredbom Evropskog parlamenta i Saveta (EU), br. 1380/2013. Ova opcija će imati jasniji uticaj na politiku razvoja ribarstva i akvakulture, ponudiće veću fleksibilnost i manje administrativno opterećenje;							Očekivani iznos troškova
Strateški cilj	- Unapređenje politika razvoja ribarstva i njihovo usklađivanje sa standardima EU kako bi se obezbedio nivo procene ribolovnih fondova i upravljanja njima na osnovu Uredbe Evropskog parlamenta i Saveta (EU), br. 1380/2013);							
	Proizvod, aktivnost, godina i odgovorna organizacija/odeljenje							
Specifični cilj br. 1 Podizanje kapaciteta za sprovođenje Zakona;	Proizvod 1.1	Broj Inspekcija						Odgovorna institucija/ odeljenje
			Godi na 1	Godi na 2	Godi na 3	Godi na 4	Godi na 5	
		Aktivnost 1.1.1 Angažovanje tri inspektora za nadzor nad sprovođenjem Zakona;	X	100	150	200	200	
	Proizvod	Tri (3) obuke inspektora i dve (2) obuke osoblja na centralnom nivou						

	od 1.2								
		Aktivnost 1.2.1 Obuka inspektora;	X	X					
		Aktivnost 1.2.2 Organizovanje obuke za inspektore i osoblje na centralnom nivou;		X				MPŠRR	
		Aktivnost 1.2.3 Organizovanje obuke za službenike na centralnom nivou za procenu ribljeg fonda;			X			MPŠRR	
Specifični cilj Br.2 • Unapređenje zakonodavnog i regulatornog okvira; • Podizanje kapaciteta za sprovođenje razvojnih	Proizvod 2.1	Najbolja institucionalna koordinacija između centralnog, lokalnog nivoa, naučnih institucija i profesionalnih udruženja (MPŠRR, opština i drugih relevantnih institucija);							
		Aktivnost 2.1.1 Organizovanje zajedničkih sastanaka za	X	X	X	X	X	MPŠRR	

politika u ribarstvu i akvakulturi;		usklađivanj e sektorskih aktivnosti i politika zasnovanih na zakonima;							
		Aktivnost 2.1.2 Sprovedenj e višegodišnjih planova za specifično upravljanje ribarstvom na nivou vodnog sliva; Sprovedenj e ekoloških planova, u skladu sa međunarod nim obavezama EU i principima CFP-a;							
Specifični cilj Br.3	Proizv od 3.1	Kampanja za poboljšanje upravljanja podacima i izveštavanja.							
•Usklađivanje sistema baze podataka kao		Aktivnost 3.1.1 Priprema sistema			X	X	X	MPŠRR Ekonomski operateri koji se	

servisa prema standardima EU;		prikupljanja i obrade podataka prema standardima EU;						bave ribolovom i akvakulturom, rekreativni sportski ribolovci i naučno-istraživačke institucije;	
		Aktivnost 3.1.2 Integracija nacionalne baze u međunarodni sistem izveštavanja podataka.				X	X		

Za razvoj ribarstva i akvakulture, opcija 3 predviđa izradu novog zakona o ribarstvu i akvakulturi. U cilju ispunjavanja obaveza koje proizilaze iz Zakona o Ribarstvu i akvakulturi i rešavanja nekih od uzroka problema, opcija 3 predviđa:

- Stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima, fokusiranog na usklađivanje sa Zajedničkom politikom ribarstva (CFP), Uredbom Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013;
- Stvaranje regulatornog okvira za pristup Fondu za ribarstvo (EMFF), za finansijsku podršku u sprovođenju Zajedničke politike ribarstva (CFP);
- Nudi veću fleksibilnost i manje administrativno opterećenje;
- Politike za poboljšanje stanja u ribarstvu i akvakulturi;
- Sprovođenjem ekoloških politika i ciljeva smanjilo bi se zagađenje i postigli održivi standardi životne sredine;

- Smanjenje nelegalnog, neregulisanog i neprijavljenog ribolova;
- Održivi razvoj akvakulture.

Novi nacrt zakona će definisati:

- Stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima: Uredba Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013;
- Mere održivog iskorišćavanja ribarstva i ribljeg fonda, upravljanje rezervatima za posebne ili ugrožene vrste (Uredba (SE) br. 1967/2006, Pristup EU EMFF fondovima (Uredba (EU), br. 508/2014) utvrđuje odredbe za Evropski fond za morsko ribarstvo (EMFF) za finansijsku podršku sprovođenju CFP-a, Zajedničkih marketinških standarda, informisanja korisnika, konkurencije i tržišnih pravila za ribu i vodene proizvode (Uredba (EU), 1379/2013 Evropskog parlamenta i Savet i obezbeđuje pravila za profesionalne organizacije, zajedničke marketinške standarde, informisanje korisnika, pravila konkurencije i tržišta), Ilegalan, neprijavljen i neregulisan ribolov (Uredba 1005/2008, od 29. septembra 2008 godine).

Novi zakon o ribarstvu i akvakulturi sadržaće sledeće osnovne elemente:

- Biološko očuvanje vodnih resursa, ograničenje uticaja ribolova na životnu sredinu i uslovi pristupa vodama i resursima;
- Definicije/izrazi koji se koriste za razumevanje principa EU ribarstva i akvakulture za transpoziciju i dalje sprovođenje pravnog okvira EU;
- Specifično upravljanje merama održive eksploatacije ribolova i ribljeg fonda;
- Pravila upravljanja rezervatima za posebne ili ugrožene vrste;
- Standardi podataka i ažuriranje podataka za specifično-tehničke kapacitete ribarske flote;
- Pravila za finansijsku podršku za sprovođenje ribarskih politika u vezi sa održivim razvojem ribolovnih i akvakulturnih područja;
- Zakonski uslovi za saradnju i mogućnost pristupa EU EMFF fondovima;
- Zakonski zahtevi za održivi razvoj akvakulture, uključujući i usvajanje višegodišnjeg nacionalnog strateškog plana za sektor;
- Pravni osnov, prema praksi zemalja članica EU, za neophodne upravljačke i administrativne kontrolne kapacitete za efikasno sprovođenje OP;
- Pravila za profesionalne organizacije;
- Pravila za zajedničke marketinške standarde, informisanje korisnika, konkurenciju i pravila tržišta za ribu i vodene proizvode;
- Pravila za sistem/mehanizam za sprečavanje i otklanjanje nelegalnog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova;

- Pravila za izradu dugoročnog plana ribljeg fonda.

Plan sprovođenja za opciju 2

PLAN SPROVOĐENJA OPCIJE 2								
Svrha Politike	- Blago poboljšanje i pojašnjenje odredbi o ribarstvu i akvakulturi, bez razmatranja politike i razvojnih opcija za ribarstvo i akvakulturu.							
Strateški cilj	Stvaranje mogućnosti za rešavanje nedostataka u ribarstvu i akvakulturi.							
Specifični cilj 1: Unapređenje zakonodavnog i regulatornog okvira za ribarstvo i akvakulturu	Proizvod 1.1	Dopunjen Zakon o ribarstvu i akvakulturi						
			2023	2024	2025	2026	2027	Odgovorna institucija/odeljenje
		Aktivnost 1.1 Dopuna izmena zakona		X				MPŠRR
		Aktivnost 1.3 Izrada podzakonskih akata koji proističu iz izmene zakona;			X	x		MPŠRR
		Proizvod 1.2	Usklađivanje baze podataka o ribarstvu i akvakulturi					
Aktivnost 1.3.1 Stvaranje i ažuriranje podataka koji poštuju standarde EU za podatke o				X				

		ribarstvu i akvakulturi;						
Specifični cilj 2: Podizanje kapaciteta za sprovođenje Zakona	Proizvod 2.1	Broj inspekcija						
		Aktivnost 2.1.1 Angažovanje dodatnih inspektora za nadzor nad sprovođenjem Zakona;		X				
	Proizvod 2.2	3 Obuke za inspektore						
		Aktivnosti 2.2.1 Organizovanje i održavanje obuka;		X	X	X	X	

Poglavlje 6.2: Tabela poređenja sa tri opcije

[Dajte kratak narativni pregled tri opcije. Takođe, predstavite odabranu opciju i glavne razloge zašto je odabrana.]

Upoređivanje opcija

Metoda upoređivanja:			
Relevantni pozitivni uticaji	Opcija 1 Nema promena	Opcija 2 Poboljšanja postojećeg pravnog okvira	Opcija 3 Novi pravni okvir za ribarstvo
		<p>- Blagi i jasno poboljšanje odredbi za ribarstvo i akvakulturu i</p> <p>- došlo je do blagog poboljšanja i pojašnjenja odredbi o ribarstvu s jedne strane, ali bez rešavanja opcija politike.</p>	<p>- Stvaranje jedinstvenog , horizontalnog, transparentnog, sveobuhvatnog i jasnog regulatornog okvira, zasnovanog na međunarodnim standardima, fokusiranog na Zajedničku politiku ribarstva (CFP), Uredbu Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013. fokusiran na ekološke, ekonomske i socijalne ciljeve ribolova i sredstva za upravljanje tim aktivnostima, osiguravajući upravljanje ribljim fondom s maksimalnim i održivim prinosom (MSY), kako bi se osiguralo da se negativni uticaji ribolovnih aktivnosti na morski ekosistem svedu na najmanju moguću meru. ; obaveza prijavljivanja količine ribe/zaliha iz 2019. godine; implementacija višegodišnjih planova za specifično upravljanje ribarstvom na, nivou vodenog sliva; pažnju na faktore životne sredine, u skladu sa međunarodnim obavezama EU i principima CFP-a; pažnju na akvakulturu, za održivi</p>

			<p>razvoj akvakulture, uključujući usvajanje strateških smernica Komisije i obvezu država članica da usvoje višegodišnje nacionalne strateške planove za sektor; reforma zajedničke organizacije tržišta ribarstva i akva-kulture, sa akcentom na planove proizvodnje i marketinga koje razvijaju i sprovode proizvodne organizacije; osnaživanje za saradnju među državama članicama, u skladu sa „zajedničkim preporukama“ sa specifičnim merama na nivou vodenog sliva; mogućnosti CFP-a i korišćenje znanja i iskustava svih učesnika, uzimajući u obzir različite uslove u vodama EU i povećanu regionalizaciju CFP- a; ulogu nauke, prikupljanja podataka i naučnih saveta i postizanja održive ravnoteže između kapaciteta ribolova i ribolovne flote i mogućnosti da se eliminiše strukturalni višak kapaciteta ribarske flote.</p> <p>Optimalna poboljšanja u pogledu pružanja usluga.</p>
<p>Relevantni negativni uticaji</p>	<p>-Prva opcija će podržati postojeće stanje i pravila za ribare će ostati ista;</p> <p>- Pravni okvir Kosova za ribare ostao bi bez horizontalnog okvira, koji definiše opšte strateške ciljeve za ribare i nedovoljan za sprovođenje mera za ribare kako to zahteva zakonodavstvo EU;</p> <p>- Pravila će i dalje biti nepotpuna: za upravljanje</p>	<p>- Nepostojanje jedinstvene sveobuhvatne politike za procenu ribljeg fonda, ograničenje uticaja ribolova na okolinu i uslova pristupa vodama i resursima;</p> <p>- Fokusirati se samo na način finansijske podrške za sprovođenje ribarske politike;</p> <p>- Nivo složenosti usluga i dalje je visok.</p>	<p>Ako će Vlada Kosova i relevantne institucije biti adresirana i planirana na odgovarajući način, ne bi trebalo da bude negativnog uticaja od implementacije ove opcije;</p> <p>Predložena rešenja, posebno digitalizacija usluga, mogu doneti nove izazove u pružanju usluga.</p>

	<p>rezervatima za posebne ili ugrožene vrste (slučaj evropske jegulje); za standarde izveštavanja podataka i njihovo ažuriranje za riblje fondove i akvakulturu; za standarde izveštavanja podataka i njihovo ažuriranje za specifične kapacitete ribarske flote i neće postojati uređen sistem/mehanizam za sprečavanje i eliminaciju nezakonitog, ne prijavljenog i neregulisanog ribolova;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostaci postojećeg pravnog okvira za biološko očuvanje vodnih resursa, ograničenje uticaja ribolova na životnu sredinu i uslovi pristupa vodama i resursima; - Ne postoji uređen sistem/mehanizam za sprečavanje i eliminaciju nelegalnog, ne prijavljenog i neregulisanog ribolova i - Ne postoji zakonska osnova za izradu dugoročnog plana za rezerve ribljih resursa; - Usluge ostaju složene i visoke cene. 		
Korist	<p>Ne postoji dodatna korist koju ova opcija može doneti.</p>	<p>- Pojednostavljenje zakonodavstva izmenama i dopunama postojećeg zakonodavstva za ribarstvo i akvakulturu , predstavljalo bi pojednostavljenu i poboljšanu proceduru za zainteresirane strane u ribarstvu i akvakulturi .</p>	<p>Ako bi Vlada Kosova adresirala i planirala na pravi način, koristi imati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pravila za izradu dugoročnog plana ribljeg fonda; - Finansijska podrška za usklađivanje i implementaciju Zajedničke

							<p>ribarske politike (CFP), relevantnih mera u vezi sa održivim razvojem područja ribarstva i akvakulture .</p> <p>- Biološko očuvanje vodnih resursa, ograničavanje uticaja ribolova na životnu sredinu;</p> <p>- Pravila za angažovanje strukovnih organizacija;</p> <p>- Pravila za zajedničke marketinške standarde, informacije potrošača, tržište za ribu i vodene proizvode ;</p> <p>- Pravila za sistem/ mehanizam za sprečavanje i otklanjanje nelegalnog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova:</p> <p>- Značajno smanjenje troškova i vremena za korisnike usluga.</p>		
Procena očekivanog uticaja na budžet	1 Godina	2 Godina	3 Godina	1 Godina	2 Godina	3 Godina	1 Godina	2 Godina	3 Godina
Zaključak	- Sprovođenje mera za ribarstvo i akvakulturu zahteva troškove za administraciju, izgradnju kapaciteta, službene kontrole i budžet za implementaciju OP;			-Troškovi slični opciji 1;			- Implementacija usaglašavanja i politike za procenu ribljeg fonda i akvakulture zahteva troškove za administraciju, izgradnju kapaciteta, službene kontrole i budžet za implementaciju OP;		
							- To će također zahtevati određena finansijska sredstva za izgradnju kapaciteta za nove odredbe,		

			<p>što je potrebno nakon usvajanja zakonskog okvira;</p> <p>- Uopšteno, pretpostavlja se da je najbolje usmeravanje sredstava iz fondova EU za približavanje i implementaciju PPB-a u ribarstvu i akvakulturi .</p>
--	--	--	---

Poglavlje 7: Zaključci i naredni koraci

Za poboljšanje situacije u ribarstvu i akvakulturi, Opcija 3, predviđa izradu novog zakona, Opcija 3, za stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima: Uredba Evropskog parlamenta i Saveta (EU), br. 1380/2013; Mere održivog korišćenja ribarstva i ribljeg fonda, upravljanje rezervatima za posebne ili ugrožene vrste (Uredba (EU) br. 1967/2006, Pristup EU EMFF fondovima (Uredba (EU), br. 508/2014) utvrđuje odredbe za Evropski fond za morsko ribarstvo (EMFF), za finansijsku podršku implementaciji CFP-a, Zajedničkih marketinških standarda, informiranja potrošača, konkurencije i tržišnih pravila za ribu i vodne proizvode (Uredba (EU) 1379/2013 Evropskog parlamenta i Saveta i obezbeđuje pravila za profesionalne organizacije, zajedničke marketinške standarde, informacije potrošača, konkurenciju i pravila tržišta), nezakonit, neprijavljen i neregulisan ribolov (Uredba 1005/2008, od 29. septembra 2008.).

Novi nacrt zakona će definisati:

- Biološko očuvanje vodnih resursa, ograničavanje uticaja ribolova na životnu sredinu i uslovi pristupa vodama i resursima;
- Pravila za finansijsku podršku za sprovođenje ribarskih politika u vezi sa održivim razvojem ribolovnih i akvakulturnih područja ;
- Zakonski uslovi za saradnju i mogućnost pristupa EU EMFF fondovima;
- Specifično upravljanje merama održive eksploatacije ribolova i ribljeg fonda;
- Zakonski zahtevi za održivi razvoj akvakulture, uključujući i usvajanje višegodišnjeg nacionalnog strateškog plana za sektor;
- Pravni osnov, prema praksi zemalja članica EU, za neophodne upravljačke i administrativne kontrolne kapacitete za efikasnu implementaciju OP-a ;
- Pravila za profesionalne organizacije;
- Upotpuniti će definicije/izraze koji se koriste za razumevanje načela EU o ribarstvu i akvakulture za daljnju transpoziciju i implementaciju pravnog okvira EU;
- Mogućnosti CFP-a i korišćenje znanja i iskustava svih učesnika uzimajući u obzir različite uslove u vodama EU i povećanje regionalizacije CFP-a;

- Pravila za sistem/mehanizam za sprečavanje i otklanjanje nelegalnog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova;
- Pravni osnov za izradu dugoročnog plana zaliha ribljih resursa;
- Veća uloga nauke, prikupljanja podataka i naučnih saveta;
- Pravila upravljanja rezervatima za posebne ili ugrožene vrste;
- Pravila za što održiviji razvoj akvakulture ;
- Standardi podataka i ažuriranje podataka za specifično-tehničke kapacitete ribarske flote;
- Pravila za zajedničke marketinške standarde, informisanje potrošača, konkurenciju i pravila tržišta za ribu i vodene proizvode ;
- Pravila za sistem/mehanizam za sprečavanje i otklanjanje nelegalnog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova;
- Pravila za izradu dugoročnog plana ribljeg fonda.

Takođe, kroz nacrt zakona, prema Opciji 3, biće regulisana pitanja koja su neregulisana ili imaju zakonske praznine. Ovim promenama će se preciznije regulisati: proces usklađivanja sa zahtevima EU za ribarstvo i akvakulturu trebao bi uključiti propise o Zajedničkoj ribarskoj politici (CFP), te Evropskom fondu za pomorstvo i ribarstvo (EMFF), (Uredba o Evropskog parlamenta i Saveta (EU) br. 1380/2013). Uredba (EU) br. 508/2014, utvrđuje odredbe za Evropski fond za morsko ribarstvo (EMFF) za finansijsku podršku za sprovođenje Zajedničke ribarske politike, održivi razvoj područja ribarstva i akvakulture, kroz sprovođenje nacionalnog zakonodavstva o vodama i biodiverzitetu. Kroz opciju 3, razjasniće se mandat AHV, lokalne samouprave za prostorno planiranje , Ministarstva kulture, omladine i sporta za sportski ribolov, sport, Agencije za zaštitu životne sredine, Regulatornog organa za vodoprivredu, hidroregija, regionalne i naučnoistraživačke institucije u oblasti ribarstva.

Dakle, ova opcija nudi i mogućnost smanjenja administrativnog opterećenja, omogućavajući smanjenje troškova i uštedu vremena za korisnike. To bi se moglo postići usklađivanjem zakonskog okvira sa zahtevima ZOUP, ali i pojednostavljenjem usluga i njihovom digitalizacijom u srednjoročnom periodu.

Plan sprovođenja željene opcije

PLAN IMPLEMENTACIJE OPCIJE 3

Cilj politike	Opcija 3 predviđa formiranje regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima: Uredba Evropskog parlamenta i Saveta (EU), br. 1380/2013 i drugim propisima EU.							Očekivani iznosi troškova
Strateški cilj	<ul style="list-style-type: none"> - Stvaranje transparentnog, sveobuhvatnog i jasnog regulatornog okvira, zasnovanog na dobrom upravljanju i u skladu sa međunarodnim standardima; - Postizanje ekoloških, ekonomskih i socijalnih ciljeva ribolova i sredstava za upravljanje; - Osiguravanje upravljanja ribljim fondom, uz maksimalni i održiv prinos (MSY), kako bi se osiguralo da se negativni uticaji ribolovnih aktivnosti na ekosistem svedu na minimum; - Realizacija višegodišnjih planova za specifično upravljanje ribarstvom na nivou vodnog sliva; - Pažnja na spoljne faktore životne sredine, u skladu sa međunarodnim obavezama EU i principima CFP-a. 							
	Proizvod, aktivnosti, godina i odgovorna organizacija/odeljenje							
Specifični cilj br. 1 Podizanje kapaciteta za sprovođenje Zakona;	Proizvod 1.1	Broj inspekcija						Odgovorna institucija/ odeljenje
			1 Godina	2 Godina	3 Godina	4 Godina	5 Godina	
		Aktivnost 1.1.1 Zapošljavanje tri inspektora za nadzor nad sprovođenjem Zakona;	100	150	200	200	200	
	Prod. 1.2	3 obuke za inspektore i 5 obuka osoblja na lokalnom i centralnom nivou						
		Aktivnost 1.2.1 Obuka inspektora;	X	X	X	X	X	
		Aktivnost 1.2.2 Organizacij		X				MPŠRR DPBT

		a prve i druge obuke;							
		Aktivnost 1.2.3 Organizacija treninga treće, četvrte i pete.			X			MPŠRR DPBT	
Specifični cilj br. 2 •Unapređenje zakonodavnog i regulatornog okvira ; • Izgradnja kapaciteta za implementaciju Zakona; •Ocena / inventarizacija ribljih fondova/ resursa .	Proizvod 2.1	Najbolja institucionalna koordinacija između centralnog i lokalnog nivoa (MBZHR, opština i drugih relevantnih naučno-istraživačkih institucija)							
		Aktivnost 2.1.1 Strategija prema zahtevima/standardima EU za ribolov i akvakulturu sa akcionim planom / operativnim planom .			X	X		MPŠRR	
Specifični cilj br. 3 • Izgradnja kapaciteta za postizanje ekoloških, ekonomskih i socijalnih ciljeva ribolova i alata za upravljanje;	Proizvod 3.1	Izgradnja kapaciteta za upravljanje ribljim fondom							
		Aktivnost 3.1.1 Priprema promotivnih materijala ;		X	X			MPŠRR TAIEX	

- Osiguranje upravljanja ribljim fondom uz maksimalan i održiv prinos; - Sprovođenje višegodišnji h planova za specifično upravljanje ribolovom na nivou vodnog sliva i Akvakultur a.									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Poglavlje 7.1: Odredbe za praćenje i ocenu

[Opišite odredbe i planiranje za praćenje i ocenu. Ako takve odredbe nisu potrebne, objasnite zašto]

Opcija 3 bi se bavila svim gore navedenim problemima na odgovarajući način i trebala bi postići glavne ciljeve, pružanja jasnoće i koherentnosti sveukupne strategije i okvira. Očekuje se da će imati jasnije i dublje uticaje, jer će omogućiti zakonske promene u politici ribarstva i akvakulture. Verovatno će biti razumljiviji i efikasniji na duži rok za zainteresirane strane i kontrolne agencije.

Opcije 1 i 2 se ne smatraju relevantnim/uporedivim sa opcijom 3, jer ne bi donele promene u opcijama politike, pristupu i razvoju, niti u skupu principa koherentnosti ili sveobuhvatnog pristupa, te stoga ne bi bilo značajnih promena u politike ribarstva i akvakulture .

Prilog 1: Obrazac procene ekonomskog uticaja

KATEGORIJA EKONOMSKOG UTICAJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANA KORIST ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
		DA	NE	VISOKO/NISKO	VISOKO/NISKO	
Radna mesta ¹	Hoće li se povećati broj raspoloživih poslova?	x		Prosečno	Visoko	Poboljšanje stanja u ribarstvu i akvakulturi doprinosi unapređenju proizvodnje ribe, sportskom turizmu i novim mogućnostima zapošljavanja. Stoga se nivo zaposlenosti može povećati sa snažnijim uticajem na duži rok.
	Hoće li se smanjiti broj raspoloživih radnih mesta?		x	Nisko	Nisko	Nema specifičnih efekata.
	Hoće li biti uticaja na nivo plaćanja?	x		Nisko	Nisko	Stručno i prethodno obučeno osoblje će primati veće plate.
	Hoće li to uticati na lakše pronalaženje posla?	x		Nisko	Nisko	Prosečan efekat.
Obavljanje poslova	Hoće li to uticati na pristup finansijama za	x		Prosečno	Visoko	Investicije na domaćem tržištu i zahtevi za izvozom će stimulisati veću finansijsku potražnju.

² Kada postoji uticaj na poslu, biće i socijalni uticaj.

KATEGORIJA EKONOMSKOG UTICAJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANA KORIST ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
	poslovanje?					
	Hoće li neki proizvođači biti povučeni sa tržišta?		x			Pozitivan učinak kod vrsta/vrsta riba i vodenih kultura.
	Hoće li određeni proizvođači biti dozvoljeni na tržištu?		x			Vrste / vrste riba i vodenih kultura .
	Hoće li se preduzeća morati zatvoriti?		x			Aktuelni trendovi sa mogućnošću otvaranja drugih biznisa.
	Hoće li se otvoriti nova preduzeća?	x				Izgradnja novih kapaciteta u akvakulturi .
Administrativne odgovornosti	Da li će preduzeća morati da ispunjavaju nove obaveze informisanja ?	x				-Obaveze i zahtevi se mogu prilagoditi nacionalnim okolnostima, omogućavajući zemlji da prilagodi svaku administrativnu obavezu onome što je zakonska obaveza.

KATEGORIJA EKONOMSKOG UTICAJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANA KORIST ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
	Da li su obaveze za informatičke kompanije za preduzeća pojednostavljene?	x				-Biće razjašnjene obaveze za operatere i to dugoročno olakšava proceduru upravljanja.
Trgovina	Očekuje li se promjena trenutnih tokova uvoza?	x		Nisko	Visoko	Poboljšanje stanja u ribarstvu i akvakulturi doprinosi većoj vrijednosti proizvodnje i povećanju konkurentnosti, čime se povećavaju mogućnosti za nova radna mesta. Očekuje se da će supstitucija uvoza biti blago progresivna i jedan od dugoročnih rezultata, budući da je trenutna proizvodnja još uvijek daleko ispod nacionalnih potreba.
	Očekuje li se promena trenutnih izvoznih tokova?		x			-Poboljšanje stanja ribara i akvakulture doprinosi većoj vrednosti proizvodnje i povećanju konkurentnosti, čime se povećavaju mogućnosti za nova radna mesta i obezbeđuju osnovni uslovi za mogućnost izvoza. -Međutim, to može imati uticaja na dugi rok, jer je sadašnja proizvodnja i dalje daleko ispod nacionalnih potreba.
Transport	Hoće li to uticati na način na koji se prevoze putnici i/ili roba?	x				Specifičan uticaj na postizanje standarda za transport sveže ribe i ribljih proizvoda.
	Hoće li doći do promene vremena koje se	x	x			Specifičan uticaj na postizanje standarda za transport svježe ribe i ribljih proizvoda.

KATEGORIJA EKONOMSKOG UTICAJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANA KORIST ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
	odnosi na prevoz putnika i/ili tereta?					
Investicije	Da li se od kompanija očekuje da investiraju u nove aktivnosti?	x				Podizanje novih kapaciteta u akvakulturi i mogućnost davanja koncesija na vodne resurse za privredni ribolov.
	Očekuje li se da će kompanije otkazati ili odgoditi ulaganja?		x			Nema specifičnih efekata.
	Hoće li se povećati ulaganja iz dijaspore?	x				- Pružanjem novih poslovnih prilika dijaspora se može stimulisati za ulaganja, zbog boljih trgovinskih mogućnosti na duži rok.
	Hoće li se smanjiti ulaganja iz dijaspore?		x			Ne, kao gore navedeno.

KATEGORIJA EKONOMSKOG UTICAJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANA KORIST ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
	Da li će se povećati direktne strane investicije?	x				Pružajući nove poslovne mogućnosti, direktna strana ulaganja mogu se povećati/pojačati zbog boljih trgovinskih mogućnosti na dugi rok.
	Da li će se smanjiti direktne strane investicije ?		x			Ne, kao gore.
Konkurencija	Hoće li se povećati cena poslovnih inputa , poput električne energije?		x			Nema uticaja na cenu struje.
	Hoće li se cena poslovnih inputa , poput električne energije, smanjiti?		x			Nema uticaja na cenu struje.
	Da li je verovatno da će se promovisati		x			Nema specifičnih efekata.

KATEGORIJA EKONOMSKOG UTICAJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANA KORIST ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
	inovacija ili istraživanje?					
	Da li je verovatno da će se ometati inovacije i istraživanje?		x			Nema specifičnih efekata.
Uticaj malih i Srednjih preduzeća	Da li su kompanije koje uglavnom utiču na MSP - to?	x		Visoko	Visoko	Većina kompanija na domaćem tržištu su mala i srednja preduzeća sa mogućnošću povećanja proizvodnih kapaciteta u akvakulturi .
Cene i konkurencija	Hoće li se povećati broj roba i usluga dostupnih poslovnim subjektima ili potrošačima ?		x			Nema specifičnih efekata.
	Hoće li se smanjiti broj roba i usluga dostupnih pouzjećima ili potrošačima		x			Nema specifičnih efekata.

KATEGORIJA EKONOMSKOG UTICAJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?	BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANA KORIST ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
	?				
	Hoće li cene postojećih roba i usluga porasti?	x	Nisko	Nisko	Planirana ulaganja nove politike ribarstva i akvakulture neće doprineti povećanju cena profesionalnih roba i usluga.
	Hoće li se cene postojećih roba i usluga smanjiti?	x			Ne, kao gore.
Regionalni ekonomski uticaj	Hoće li određeni poslovni sektor biti pogođen?	x	Visoko	Visoko	Sektor ribarstva, prerađivačke industrije i gastronomije.
	Da li je ovaj sektor koncentrisan u određenom regionu?	x			Nema zadane teritorijalne koncentracije.
Opšti ekonomski razvoj	Hoće li to uticati na budući ekonomski rast?	x	Visoko	Visoko	Podizanje kapaciteta akvakulture, razvoj sportskog turizma i gastronomije.
	Može li to uticati na	x	Nisko	Nisko	Očekivani doprinosi privredi ima potencijal za jačanje, smanjujući uvoz i doprinoseći mogućem smanjenju inflacije.

KATEGORIJA EKONOMSKOG UTICAJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANA KORIST ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
	stopu inflacije?					

Prilog 2: Obrazac za procenu društvenog uticaja

SOCIJALNA INKLUZIJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA VISOKO/NISKO	OČEKIVANE KORISTI ILI TROŠKOVI UTICAJA VISOKO/NISKO	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
		DA	NE			
Radna mesta ³	Hoće li se povećati broj raspoloživih radnih mesta?	x		Nisko	Prosečno	Podizanje novih proizvodnih kapaciteta i davanje koncesija za ribolov uticaće na otvaranje novih radnih mesta i smanjenje siromaštva u ruralnim područjima. Stoga se nivo zaposlenosti može povećati sa snažnijim uticajem na duži rok.
	Hoće li se smanjiti broj raspoloživih radnih mesta?		x	Nisko	Nisko	Nema specifičnog smanjenja.
	Jesu li pogođeni poslovi u određenom poslovnom sektoru?	x		Nisko	Nisko	Poseban uticaj na sektor ribarstva.
	Hoće li biti uticaja na nivo plaćanja?	x		Nisko	Nisko	Stručno i prethodno obučeno osoblje će primati veće plate.
Regionalni ekonomski uticaji	Da li su ekonomski uticaji koncentrisani u određenom regionu ili u određenim gradovima?		x	Nisko	Nisko	Sprovođiće se na celom Kosovu bez unapred određenog fokusa na određene regione.
Uslovi rada	Da li su ugrožena radnička prava?		x	Nisko	Prosečno	Biće sprečeno i eliminisati angažovanje dece u rizičnim formama rada u ribarstvu i akvakulturi .
	Da li su standardi za rad u opasnim	x		Nisko	Nisko	Ovo se može pojaviti

SOCIJALNA INKLUZIJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANE KORISTI ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
	uslovima uvedeni ili uklonjeni?					kao sporedni efekat ilegalnog ribolova i opreme kojom nije dozvoljen.
	Hoće li to uticati na način na koji se odvija socijalni dijalog između zaposlenih i poslodavaca?		x	Nisko	Nisko	Nema direktnog uticaja.
Socijalna inkluzija	Hoće li to uticati na siromaštvo?	x		Nisko	Prosečno	Poboljšanje stanja u ribarstvu doprinosi poboljšanju lokalne proizvodnje, kao i smanjenju siromaštva u ruralnim područjima, kroz veću vrednost proizvodnje i nove mogućnosti zapošljavanja.
	Da li je pogođen pristup programima socijalne zaštite?	x				Smanjenje stope nezaposlenosti.
	Hoće li se promeniti cene osnovnih roba i usluga?		x			Ne očekuju se posebne promene u troškovima osnovnih dobara i usluga.
	Hoće li to uticati na finansiranje ili organizaciju programa socijalne zaštite?	x				Otvaranje novih radnih mesta.
Obrazovanje	Hoće li to uticati na osnovno obrazovanje?		x			Nema uticaja na osnovno obrazovanje.
	Hoće li to uticati na srednje obrazovanje?	x				Pozitivan uticaj na prirodno-naučna zanimanja u srednjem obrazovanju .
	Hoće li to uticati na terciarno obrazovanje?	x		Nisko	Nisko	Pozitivan uticaj na prirodno-naučna zanimanja u

SOCIJALNA INKLUZIJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANE KORISTI ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
						univerzitetском obrazovanju.
	Hoće li to uticati na stručno usavršavanje?	x		Nisko	Prosečno	Stručne kvalifikacije koje dokazuju da su stekli potrebna znanja, veštine i kompetencije u elektro-ribolovu , reprodukciji riba i zaštiti okoline.
	Hoće li to uticati na obrazovanje radnika i učenje tokom života?	x		Visoko	Visoko	Operateri moraju imati odgovarajuće znanje o stručnim kvalifikacijama koje dokazuju da su stekli potrebna znanja, veštine i kompetencije u: elektroribolovu , reprodukciji ribe i zaštiti okoline, te će se operaterima pružati kontinuirana obuka.
	Hoće li to uticati na organizaciju ili strukturu obrazovnog sistema?	x		Nisko	Nisko	Priprema /obuka tehničara u ribarstvu i akvakulturi .
	Hoće li to uticati na akademske slobode i samoupravu?	x			Prosečno	Podizanje nivoa akademske saradnje u naučno-istraživačkoj oblasti i na nivou lokalne samouprave.
Kultura	Da li opcija utiče na kulturnu raznolikost ?	x				Zaštita genetskih resursa autohtonih ribljih vrsta i tradicionalne hrane za kuhanje ribe.
	Da li opcija utiče na finansiranje kulturnih organizacija?		x			Nema uticaja.

SOCIJALNA INKLUZIJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANE KORISTI ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
	Da li opcija utiče na mogućnosti ljudi da uživaju ili učestvuju u kulturnim aktivnostima?	x				Rekreativno - sportski ribolov i rekreativno - sportski ribolovačka takmičenja.
	Da li opcija utiče na očuvanje kulturne baštine?	x		Nisko	Prosečno	Zaštita genetskih resursa autohtonih ribljih vrsta i tradicionalne hrane za kuhanje ribe.
Upravljanje	Da li opcija utiče na sposobnost građana da učestvuju u demokratskom procesu?	x				Saglasnost zajednice za korišćenje vodnih resursa i podizanje kapaciteta akvakulture
	Da li se svi tretiraju jednako?		x			Nema razlike u tome kako su ljudi jednako tretirani, u javnom ili privatnom sektoru.
	Hoće li javnost biti bolje informisana o određenim pitanjima?	x		Visoko	Visoko	Da, određeni podaci moraju biti dostupni prema pravilima transparentnosti za javnost .
	Da li opcija utiče na način rada političkih partija?		x			Nema uticaja.
	Hoće li to uticati na civilno društvo?		x	Nisko	Nisko	Poboljšanje zdravlja/kvaliteta vode i njihovog uticaja na zdravlje ribe i kvalitetu njenih proizvoda doprinosi poboljšanju proizvodnje ribe i sigurnosti njenih lokalnih proizvoda, kao i smanjenju siromaštva

SOCIJALNA INKLUZIJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANE KORISTI ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
						u ruralnim područjima kroz veću vrednost proizvodnje i nove mogućnosti zapošljavanja. Stoga može imati pozitivan uticaj na civilno društvo.
Javno zdravlje i sigurnost ⁴	Hoće li to uticati na živote ljudi, poput očekivanog životnog veka ili stope smrtnosti?		x			Nema direktnog uticaja na živote ljudi.
	Hoće li to uticati na kvalitet hrane?	x		Nisko	Visoko	Poboljšanje zdravstvenog statusa vode i ribe može imati pozitivan učinak, u smislu prednosti postizanja održivih sigurnih standarda za hranu životinjskog porijekla.
	Hoće li se rizik po zdravlje povećati ili smanjiti zbog štetnih tvari?	x		Nisko	Nisko	Poboljšanje stanja vode i ribe može imati pozitivan učinak, povećavajući zdravlje ljudi.
	Hoće li biti posljedica po zdravlje zbog promena nivoa buke ili kvaliteta zraka, vode i/ili zemlje?	x				Poboljšanje stanja vode i ribe može imati pozitivan učinak, povećavajući zdravlje ljudi.
	Hoće li biti posljedica po zdravlje zbog promena u korišćenju energije?		x			Nema uticaja na zdravlje.
	Hoće li biti posljedica po zdravlje zbog promena u odlaganju otpada?		x	Nisko	Nisko	Nema direktnih zdravstvenih efekata.
	Da li će biti uticaja na životni stil	x				Sportsko-rekreativni

SOCIJALNA INKLUZIJA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?	BROJ POGOĐENIH ORGANIZACIJA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANE KORISTI ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE	
	ljudi, kao što su nivoi vežbanja, promene u ishrani ili promene u upotrebi duvana ili alkohola?				ribolov i konzumacija ribe kao hrane visoke proteinske vrednosti.	
	Da li postoje posebne grupe koje se suočavaju sa mnogo većim rizicima od drugih (određene faktorima kao što su starost, pol, invaliditet, društvena grupa ili region)?	x			Angažovanje dece u klasifikovanim poslovima u rizičnim oblicima rada.	
Kriminal i sigurnost	Jesu li pogođene šanse da kriminalci budu uhvaćeni?	x	Nisko	Nisko	Borba protiv ilegalnog ribolova i zabranjenim sredstvima.	
	Da li kriminal utiče na potencijalni profit?	x	Nisko	Nisko	Trgovina ilegalno ulovljenom ribom.	
	Ima li to bilo kakvog uticaja na nivo korupcije?	x	Nisko	Nisko	Nema specifičnog uticaja.	
	Da li je pogođen kapacitet za provođenje zakona?		x	Nisko	Nisko	Nema specifičnog uticaja.
	Da li to utiče na prava i sigurnost žrtava zločina?		x			Nema specifičnog uticaja

⁴ Kada postoje uticaji na javno zdravlje i bezbednost, redovno postoje i uticaji na životnu sredinu.

Prilog 3: Obrazac procene uticaja na životnu sredinu

KATEGORIJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?	BROJ POGOĐENIH ORGANIZATORA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANE KORISTI ILI TROŠKOVI UTICAJA	PEPORUČENI NIVOI ANALIZE
---------------------------------------	-----------------	-------------------------------	---	--	--------------------------

KATEGORIJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZATORA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVAN E KORISTI ILI TROŠKOVI UTICAJA	PEPORUČENI NIVOI ANALIZE
		DA	NE			
Održiva klima i životna sredina	Hoće li to uticati na emisiju stakleničkih plinova (ugljeni dioksid, metan, itd.)?		x	Nisko	Nisko	Nema specifičnih efekata.
	Hoće li to uticati na potrošnju goriva?		x	Nisko	Nisko	Nema specifičnog uticaja.
	Hoće li se mešavina resursa korištenih za proizvodnju energije promeniti?		x			Nema konkretnih promena.
	Hoće li biti razlike u ceni za ekološki prihvatljive proizvode?		x	Nisko	Nisko	Nema specifičnih efekata.
Kvalitet zraka	Hoće li to uticati na emisiju zagađivača zraka?		x	Nisko	Nisko	Nema uticaja na emisije zagađivača vazduha.
Kvalitet vode	Da li opcija utiče na kvalitet slatke vode?	x		Nisko	Nisko	Iz cirkulacije vodene biomase.
	Da li opcija utiče na kvalitet podzemnih voda ?	x		Nisko	Nisko	Nema specifičnih efekata.
	Da li opcija utiče na izvore pitke vode?	x		Nisko	Nisko	Od eksploatacije za akvakulturu .
Kvalitet tla i korišćenje zemljišta	Hoće li biti uticaja na kvalitet zemlje (u vezi sa zakiseljavanjem, kontaminacijom, upotrebom pesticida ili herbicida)?		x	Nisko	Nisko	Nema uticaja.
	Hoće li to uticati na eroziju zemlje?		x	Nisko	Nisko	Nema uticaja.
	Hoće li zemljište biti izgubljeno (gradnjom itd.)?		x	Nisko	Nisko	Nema uticaja.
	Hoće li se zemlja obnoviti		x	Nisko	Nisko	Nema uticaja.

KATEGORIJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?	BROJ POGOĐENIH ORGANIZATORA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVAN E KORISTI ILI TROŠKOVI UTICAJA	PEPORUČENI NIVOI ANALIZE
	(dekontaminacijom, itd.)?				
	Hoće li doći do promene u nameni zemljišta (npr. sa korišćenja šuma na poljoprivrednu ili urbanu upotrebu)?	x	Nisko	Nisko	Nema uticaja.
Otpad i reciklaža	Hoće li se promeniti količina nastalog otpada?	x	Nisko	Nisko	Nema konkretnih promena.
	Hoće li se promeniti načini na koje se postupa s otpadom?	x	Nisko	Nisko	Nema uticaja.
	Hoće li to uticati na mogućnosti recikliranja otpada?	x	Nisko	Nisko	Nema uticaja.
Upotreba resursa	Dali utiče opcija upotrebe obnovljivih izvora (riblji fond, hidroenergija, solarna energija, i dr.)?	x	Nisko	Nisko	Nema uticaja.
	Da li opcija utiče na korišćenje neobnovljivih resursa (podzemne vode, minerali, ugalj, itd.)?	x	Nisko	Nisko	Nema uticaja.
Stepen rizika po životnu sredinu	Hoće li to uticati na mogućnosti rizika kao što su požari ili nesreće?	x	Nisko	Nisko	Nema specifičnog uticaja.
	Hoće li to uticati na spremnost kada se dogode prirodne katastrofe?	x	Nisko	Nisko	Obezbeđen je plan upravljanja krizom, tako da se rizici mogu ublažiti.
	Da li je zaštita društva pogođena prirodnim katastrofama?	x	Nisko		Nema specifičnih efekata.
Bio-diverzitet, flora i fauna	Hoće li biti uticaja na zaštićene ili ugrožene vrste ili područja u kojima žive?	x	Nisko	Nisko	Zaštita bio-diverziteta flore i faune vodnih resursa.
	Hoće li uticati na veličinu ili veze između prirodnih područja?	x	Nisko	Nisko	Nema specifičnih efekata.

KATEGORIJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZATORA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANJE KORISTI ILI TROŠKOVI UTICAJA	PEPORUČENI NIVOI ANALIZE
	Hoće li to uticati na broj vrsta u datom području?		x	Nisko	Nisko	Zaštita bio-diverziteta, flore i faune vodnih resursa.
Dobrobit životinja	Hoće li to uticati na lečenje životinja?	x		Nisko	Nisko	Nova pravila će doprineti smanjenju razine mikroorganizama otpornih na antimikrobne lekove u vodenim (vodenim) životinjama.
	Hoće li to uticati na zdravlje životinja?	x		Nisko	Visoko	Nova preventivna pravila o zdravlju riba smanjiće učestalost izbijanja bolesti.
	Hoće li to uticati na kvalitetu i sigurnost stočne hrane?		x	Nisko	Nisko	Nema specifičnog uticaja.

Prilog 4: Obrazac za procenu uticaja na osnovna prava

KATEGORIJA UTICAJA OSNOVNIH PRAVA	KLJUČNI UTICAJI	DA LI SE OČEKUJE OVAJ UTICAJ?		BROJ POGOĐENIH ORGANIZATORA, KOMPANIJA I/ILI POJEDINACA	OČEKIVANI KORISTI ILI TROŠKOVI UTICAJA	PREPORUČENI NIVOI ANALIZE
		DA	NE	VISOKO/NISKO	VISOKO/NISKO	
Dostojanstvo	Da li opcija utiče na dostojanstvo ljudi, njihovo pravo na život ili integritet osobe?		x			Nema direktnog ili negativnog uticaja.
Sloboda	Da li opcija utiče na pravo na slobodu pojedinaca?		x			Nema direktnog ili negativnog uticaja.
	Da li opcija utiče na pravo osobe na privatnost?		x			Nema direktnog ili negativnog uticaja .
	Da li opcija utiče na pravo na sklapanje braka ili osnivanje porodice?		x			Nema direktnog ili negativnog uticaja.
	Da li opcija utiče na pravnu, ekonomsku ili socijalnu zaštitu pojedinaca ili porodica?		x			Nema direktnog ili negativnog uticaja.
	Da li opcija utiče na slobodu mišljenja, savesti ili vere?		x			Nema direktnog ili negativnog uticaja.
	Da li opcija utiče na slobodu izražavanja?		x			Nema direktnog ili negativnog uticaja.
	Da li opcija utiče na slobodu okupljanja ili udruživanja?		x	Nisko	Nisko	Nema direktnog ili negativnog uticaja: u stvari, naprotiv, poljoprivrednici će imati dodatne mogućnosti za grupisanja.
Lični podaci	Da li opcija uključuje obradu ličnih	x				Da, ali bez promena u

	podataka?					upravljanju i zaštiti ličnih podataka.
	Da li je garantovano pravo pojedinca na pristup, ispravljanje i protivljenje?	x				Da, ali bez promena u pravima pojedinaca.
	Da li je jasno kako se lični podaci obrađuju i dobro štite?	x				Da, ali bez promena u upravljanju i zaštiti ličnih podataka.
Azil	Da li opcija utiče na pravo na azil?		x			To ne utiče na pravo na azil.
Imovinska prava	Hoće li biti pogođena imovinska prava?		x			To ne utiče na imovinska prava.
	Da li opcija utiče na slobodu poslovanja?		x			To ne narušava slobodu poslovanja.
Jednak rodni tretman	Da li opcija čuva princip jednakosti pred zakonom?		x			Ne predviđa nikakvu promenu u pravima i jednakim mogućnostima za učešće žena i muškaraca .
	Da li je verovatno da će određene grupe direktno ili indirektno patiti od diskriminacije (npr. bilo kakva diskriminacija po bilo kojoj osnovi kao što su pol, rasa, boja kože, etničko porijeklo, nacionalna manjina, političko ili drugo mišljenje, godine ili seksualna orijentacija)?		x			Ne, otvoren je za sve grupe bez diskriminacije.
	Da li opcija utiče na prava osoba sa invaliditetom?		x			Ne krši prava osoba sa invaliditetom.
Dječija prava	Da li opcija utiče na prava dece?	x				Sprečava angažovanje dece u rizičnim oblicima dečijeg rada .
Dobra administracija	Hoće li administrativne procedure postati opterećujuće?	x				Olakšavanje administrativnih procedura i opterećenja

						u administraciji.
	Da li postoji uticaj na način na koji administracija donosi odluke (transparentnost, proceduralno vreme, pravo na pristup dosijeu, i dr.)?		x			Sistem donošenja odluka u administraciji nije direktno pogođen.
	Što se tiče Krivičnog zakonika i predviđenih sankcija: da li su ugrožena prava optuženih?		x			To ne utiče na prava optuženog.
	Je li ugrožen pristup pravdi?	x				Sporovi u korišćenju vode i prečišćavanju otpadnih voda.